

Fórum Kisebbségkutató Intézet

Éves jelentés 2024

Kidolgozták: a Fórum Kisebbségkutató Intézet munkatársai
Felelős: Simon Attila
2025. január

TARTALOM

A Fórum Kisebbségkutató Intézet felépítése	6
Az Intézet szervei:	6
Közyűlés.....	6
Igazgatótanács	6
Tudományos Tanács	6
Részlegek.....	6
Szociológiai és Demográfiai Kutatások Részlege	6
Etnológiai Központ (Komárom).....	7
Történeti Kutatások Részlege	7
Grama Nyelvi Iroda.....	7
Bibliotheca Hungarica – kutatókönyvtár	8
Szlovákiai Magyar Levéltár.....	8
Digitalizáló és Internetes Adatbázisok Központja	8
Kiadói Részleg	9
Munkatársak	10
Kutatók, tudományos munkatársak.....	10
Könyvtárosok, dokumentátorok, fordítók, informatikus munkatársak	10
Adminisztráció	11
Külső munkatársak, önkéntesek	11
Kutatási programok.....	12
ÖSSZINTÉZETI PROJEKTEK	12
A szlovákiai magyar társadalom változásai az utóbbi 100 évben, különös tekintettel a mindennapi kultúrára	12
A szlovákiai magyar közösség kulturális örökségének digitalizálása	12
Bagoly mondja – tudományos podcast	13
A BIBLIOTHECA HUNGARICA.....	13
Hazaiai a külföldi sajtóban – cikkadatbázis építése a Bibliotheca Hungaricában.....	13
ETNOLÓGIAI KÖZPONT	14
Rozsnyó emlékjelei térben és időben. Kiegészítő kutatások és a témáról szóló monográfia kéziratának elkészítése.....	14
Ifjúságfalva és a hozzá csatolt régebbi település, Kissziget közös temetőjének komplex dokumentációja és a temetőkultúra vizsgálata.....	14
A szakrális kisemlékek vallási és etnikai vonatkozásai. Dél-Szlovákia példája. 3. szakasz	15
Az etnikai és lokális identitás konstruálásának analízise két, etnikailag vegyes lakosságú településen	15
A komáromi hajógyár a 20. század második felében – egyéni életutak tükrében	16
Szakrális kisemlék bibliográfia 2.....	16
GRAMMA NYELVI IRODA	17
Kétnyelvűség Dél-Szlovákiában, különös tekintettel az oktatásra, az egészségügyre és a nyelvjárásokra	17
SZLOVÁKIAI MAGYAR LEVÉLTÁR.....	17
A Csemadok iratanyagának feldolgozása	17
A levéltár gyűjteményeinek feldolgozása	18
SZOCIOLÓGIAI ÉS DEMOGRÁFIAI KUTATÁSOK RÉSZLEG	18
A szlovákiai magyarok komplex értékrendjének (általános, nemzeti és politikai értékrend) alakulása 1990 után III. rész.....	18

A szlovákiai politika fő mérföldkövei a szlovákiai magyarok szemével	19
Aktuális közéleti kérdések 2024.....	20
Kulturális intézmények a Covid-járvány utáni korszakban: a válságok hatása és megküzdési stratégiák	21
A szlovákiai magyarság demográfiai változásai 2011 és 2020 között a népmozgalmi adatok alapján	21
Magyar–szlovák megbékélés.....	22
TÖRTÉNETI KUTATÁSOK RÉSZLEGE	22
A magyar pártelit a kommunista Csehszlovákiában (1948–1968).....	22
A prágai és a pozsonyi parlament magyar képviselői 1918–1992	22
A nemzeti szimbólumok használata a magyar kisebbség körében 1918 és 1945 között.....	23
Nem mindennapi beszélgetések.....	23
A Prohászka Ottokár Körök Szövetségének története	24
Könyvtárak, dokumentáció és archiválás	25
Bibliotheca Hungarica	25
Folyamatos működés, szolgáltatások – dokumentációs tevékenység	25
Folyóirattár.....	26
Fotóarchívum, CD-, DVD- és video gyűjtemény	27
Szakedolgozatok gyűjteménye	27
Szlovákiai Magyar Levéltár.....	27
Etnológiai Központ.....	29
Néprajzi könyvtár (Bibliotheca Ethnologica)	29
Néprajzi adattár	30
A Szakrális Kisebbség Archivum	30
Digitalizálás, internet, adatbázisok	31
Szlovákiai Magyar Adatbank	31
Digitális Emlékezet (Szlovákiai Magyar Fotóbank – digitalisemlekezet.eu)	31
A Fórum Kisebbségkutató Intézet publikációi 2024-ben.....	32
Könyvek, monográfiák	32
Évkönyv.....	32
Folyóirat	32
A munkatársak publikációs jegyzéke – 2024.....	33
CZÁBOCZKY SZABOLCS	33
GYURGYÍK LÁSZLÓ	33
LAMPL ZSUZSANNA.....	33
LISZKA JÓZSEF	34
MRVA MARIANNA	35
ÖLLÖS LÁSZLÓ.....	35
POPÉLY ÁRPÁD	35
SIMON ATTILA.....	36
VATAŠČIN PÉTER.....	36
Az Intézet által szervezett konferenciák és szemináriumok	38
A szlovákiai magyarok politikai magatartása 2020–2023	38
Tudomány kisebbségi közegben – konferencia a Fórum Társadalomtudományi Szemle fennállásának 25. éve alkalmából	38
Egymás mellett vagy együtt? A kisebbségek kutatása a magyar, a szlovák és a regionális etnológiában	39

A szlovákiai magyarok értékrendje és annak változásai.....	39
Konferencián és szemináriumon való részvétel.....	40
CZÁBOCZKY SZABOLCS	40
Nationalist Polylingualism: Multiple Linguistic Loyalties and National Belonging in East-Central Europe and the Balkans.....	40
Korupce, klientelismus a krize v Evropě 1789–1989	40
A szlovákiai magyarok értékrendje és annak változásai.....	40
GYURGYÍK LÁSZLÓ.....	40
A Selye János Egyetem Református Teológiai Kara és a Magyar Szociológiai Társaság Vallásszociológiai szakosztálya közös műhelykonferenciája	40
A Selye János Egyetem XIV. Nemzetközi Tudományos Konferenciája	41
A szlovákiai magyarok értékrendje és annak változásai.....	41
L. JUHÁSZ ILONA	41
Egymás mellett vagy együtt? A kisebbségek kutatása a magyar, a szlovák és a regionális etnológiában	41
A szlovákiai magyarok értékrendje és annak változásai.....	42
Regionális alternatívák – társadalmi szerepek. Komárom és környéke a 19. századtól napjainkig	42
LAMPL ZSUZSANNA	42
A szlovákiai magyarok értékrendje és annak változásai.....	42
LISZKA JÓZSEF	42
Standortsbestimmungen, Intentionen und Perspektiven der Minderheitenkultur der Deutschen in Ungarn gegenwärtig (Konferencia a magyarországi német kisebbségi kultúra helyzetéről).....	42
A szlovákiai magyarok értékrendje és annak változásai.....	43
MRVA MARIANNA	43
Mapovanie symbolických hraníc v našej spoločnosti (A szimbolikus határok feltérképezése társadalmunkban). A Nemzeti Közművelődési Intézet kollokviuma	43
A szlovákiai magyarok értékrendje és annak változásai.....	43
ÖLLÖS LÁSZLÓ	44
A szlovákiai magyarok politikai magatartása 2020–2023	44
20 rokov v Európskej únii	44
A szlovákiai magyarok értékrendje és annak változásai.....	44
POPÉLY ÁRPÁD	44
A szlovákiai magyarok értékrendje és annak változásai.....	44
Az Andreanum és öröksége	45
RONCZ MELINDA	45
XXVII. Mérőföldkövek, szlovákiai magyar helytörténészek országos találkozója	45
SIMON ATTILA.....	45
Slovensko-maďarské vzťahy v čase (A magyar–szlovák viszony az időben).....	45
A Holokauszt 80 év távlatából.....	46
Impériumváltás 1919–1920. Hogyan tovább?	46
A szlovákiai magyarok értékrendje és annak változásai.....	46
VATAŠČIN PÉTER.....	46
Háborús perspektívák és tapasztalatok – I. Networking Téli Egyetem.....	46
Előadás a pozsonyi Duna utcai gimnáziumban.....	47
A szlovákiai magyarok értékrendje és annak változásai.....	47
Regionális alternatívák – társadalmi szerepek. Komárom és környéke a 19. századtól napjainkig	48
Könyvbemutatók, bemutatkozó rendezvények, előadások, podcastszereplések.....	49
Simon Attila előadása a nyárádi Művelődési Házban az első bécsi döntésről	49

L. Juhász Ilonával Rácz Vince beszélgetett a Ruszkik, haza! című kötetéről a Pátria rádióban	49
Beszélgetés Kőrös Zoltánnal a 2. világháborúról és az oral history-kutatásairól.....	49
Lampl Zsuzsanna kerekasztal résztvevőjeként Nagy Erika könyvbemutatóján Nyárasdon.....	49
Popély Árpád és Bajcsi Ildikó előadása, illetve beszélgetése a komáromi Csemadok székházában, a szervezet megalakulásának 75. évfordulója alkalmából tartott ünnepi rendezvényen.....	49
Czáboczký Szabolcs kurzuselőadása a Pozsonyi Magyar Szakkollégiumban	49
Simon Attila előadása a Szinnyei József Könyvtár Mindentudás Könyvtára c. sorozatában arról, miként lehetett ünnepelni március 15-ét az első Csehszlovák Köztársaságban	50
Lampl Zsuzsanna előadása a pozsonyi Liszt Intézetben.....	50
L. Juhász Ilona Ruszkik, haza! c. kötetének bemutatója.....	50
Mrva Marianna a Bagoly mondja podcastban a szlovákiai magyarok kulturális fogyasztásáról	50
Czáboczký Szabolcs kurzuselőadása a Pozsonyi Magyar Szakkollégiumban	50
Simon Attila a Bagoly mondja podcastban az első Csehszlovák Köztársaság idején lezajlott himnuszperекről.....	50
Öllös László könyvbemutatója a Zalabai Zsigmond Könyvtárban	50
Lampl Zsuzsanna kerekasztal résztvevőjeként a Do you speak magyar? Merre folyik a patak? C. kötet bemutatóján	50
L. Juhász Ilona: Ruszkik, haza!	51
Öllös László a Bagoly mondja podcastban az Európai Unió populációs válságáról.....	51
Popély Árpád a Bagoly mondja podcastban az 1968-as nemzetiségi alkotmánytörvény megszületéséről és tartalmáról.....	51
Czáboczký Szabolcs előadása a Gombaszögi Nyári Táborban.....	51
Vataščin Péter beszélgetése Angyal Bélával a Gúta mezőváros társadalmáról 1768–1870 között.....	51
Liszka Józsefet Nagy Ildikó kérdezte: Népmese és/vagy műmese?	51
L. Juhász Ilona: Ruszkik, haza! c. kötetének bemutatója Rozsnyón.....	51
Lampl Zsuzsanna a Bagoly mondja podcastban a szlovákiai magyarok Európai Unióhoz való viszonyáról	51
L. Juhász Ilona nyitotta meg Dél-Komáromban A komáromi holokauszt emlékezete. Betűk a tűzből c. kiállítást.....	52
Czáboczký Szabolcs kurzuselőadása a Pozsonyi Magyar Szakkollégiumban	52
Simon Attila előadása a budapesti Magyarság Házban az első bécsi döntésről.....	52
Esték a levéltárban – A Vágsellyei járás a második világháborúban	52
Czáboczký Szabolcs kurzuselőadása a Pozsonyi Magyar Szakkollégiumban	52
Simon Attila előadása a nyitrai történelem szakos egyetemistáknak a szlovákiai magyar kisebbségről	52
Kitüntetések.....	53
Patria Díj Végh Lászlónak.....	53
Visszhangok, interjúk, beszélgetések.....	54
Lampl Zsuzsanna a Bagoly mondja podcastban: A szlovákiai magyarok és az Európai Unió,	59
2024. 10. 17. https://foruminst.sk/captive-podcast/fele-igen-fele-nem-a-szlovakiai-magyarok-viszonyulsa-az-eurpai-uniohoz	59
Támogatók	61

A Fórum Kisebbségkutató Intézet felépítése

Jogi forma: jogi személyek társulása, bejegyezve: 1996. december 6-án, 1996/1 szám alatt, Nagyszombati Kerületi Hivatal.

Az Intézet szervei:

Közgyűlés

A Fórum Régiófejlesztési Központ, valamint a Fábry Zoltán Társaság három-három képviselője.

Igazgatótanács

Évente többször ülésezik. Tagjai a részlegek igazgatói és a titkárságvezető: Öllös László, Simon Attila, Mészárosné Lampl Zsuzsanna, Liszka József, Roncz Melinda, Csanda Gábor, Esztergályos Júlia

A programoktól függően más munkatársak is részt vesznek az ülésen.

Tudományos Tanács

Az Intézet összes munkatársának munkamegbeszélése. Havonta ülésezik, a hónap első hétfőjén.

Részlegek

Szociológiai és Demográfiai Kutatások Részlege

Célja a szlovákiai magyar népesség értékrendjének, nemzeti és politikai identitásának, kulturális fogyasztásának és életminőségének a szociológia kvantitatív és kvalitatív módszereivel történő vizsgálata. Ezen kívül rendszeresen végez közvélemény-kutatásokat különféle aktuális témában, továbbá külső megrendelésre is végez felméréseket. A részleg egyéb hazai kutatóintézetekkel és ügynökségekkel szembeni specialitása, hogy míg azok szlovákiai mintával dolgoznak, melynek a magyarok csupán 8–10 százalékát alkotják, tehát egy-egy kutatás alkalmával legfeljebb 100 magyar kerül a mintába, a részleg reprezentatív szlovákiai magyar mintával dolgozik. Ugyanakkor végez összehasonlító szlovák–szlovákiai magyar kutatásokat is. A részlegen belül 2011-től demográfiai kutatások is folynak. Ennek keretében vizsgáljuk a (cseh)szlovák népszámlálások, és a népmozgalmi folyamatok adatait.

- A szlovákiai magyarok nemzeti identitása és az asszimiláció tényezői
- Értékrend
- A kis- és középvállalkozói szféra kialakulása
- Politikai identitás
- Ifjúságkutatás
- Életmód, életminőség, egészségvédő és egészségkárosító tényezők
- Társadalmi bizalom
- Közvélemény-kutatások aktuális közéleti kérdésekről
- Külső megrendelésre végzett alkalmazott kutatások
- Demográfiai elemzések: népszámlálások, népmozgalmi folyamatok
- Interetnikus kutatások
- Határon átnyúló együttműködés
- Európai identitás

Etnológiai Központ (Komárom)

Az Etnológiai Központ a szlovákiai magyarok néprajzi kutatásának intézményes hátterét biztosítja. Feladata a szlovákiai magyar népesség népi/populáris kultúrájának tudományos igényű feltárása, az eredmények dokumentálása, elemzése és közzététele. E célok elérése érdekében kutatási projektumokat valósít meg, szakbibliográfiákat állít össze, különféle tematikus adatbázisokat hoz létre, tematikus és lokális monográfiákat készít. *Acta Ethnologica Danubiana* című évkönyvét alapvetően magyar, szlovák, részben német és angol nyelven jelenteti meg. Műhelyében készülnek a *Lokális és regionális monográfiák*, az *Interethnica*, a *Jelek a térben* és a *Notitia historico-ethnologica* című könyvsorozatok. Tevékenységének kiemelt jelentőségű kutatási súlypontjai:

- Interetnikus és interkulturális kapcsolatok
- Szakrális néprajz
- A populáris kultúra változásai, különös tekintettel az 1918 óta eltelt időszakra

Gyűjtemények:

- Szakkönyvtár – Bibliotheca Ethnologica (könyvek, folyóiratok, különlenyomatokat gyűjteménye)
- Néprajzi adattár (írártár: kéziratok, publikálatlan gyűjtések, egyéb írásos dokumentumok)
- Néprajzi-kultúrtörténeti fényképgyűjtemény
- Hang- és video archívum
- Szakrális Kisémlék Archívum
- Temető dokumentáció
- Nemzeti Jelképek Adattára

Történeti Kutatások Részlege

Fő feladata biztosítani a szlovákiai magyar közösség történetének intézményes kutatását. A részleg a magyar közösség politikátörténeti szempontú kutatása mellett, társadalom-, gazdaság, művelődés- és életmód-történeti szempontú kutatásokat kezdeményez és folytat. Ezen felül foglalkozik a magyar–szlovák kapcsolatok történeti hátterével.

A részleg főbb kutatási területei a következők:

- a szlovákiai magyarok politikai, társadalmi, gazdasági helyzete az első csehszlovák Köztársaságban (1918–1938)
- a felvidéki magyarok helyzete a második világháború éveit Szlovákiában és Magyarországon
- a hontalanság éveit (1945–1948)
- magyarok a sztálinista Csehszlovákiában és a normalizáció időszakában
- a szlovákiai magyarok szerepe a rendszerváltásban

Nagy figyelmet fordít az eddig hiányzó alap kutatások elvégzésére, amely kapcsán tevékenységében a tematikus monográfiák készítése mellett fontos szerepet kap a forrásdokumentumok, bibliográfiák, kronológiák elkészítése és publikálása is.

Gramma Nyelvi Iroda

A szlovákiai magyar nyelvészeket tömörítő Gramma Nyelvi Iroda fő rendeltetése, hogy szervezője és kivitelezője legyen a nyelvtudományi kutatásoknak Szlovákiában, a kutatási eredmények felhasználásával nyelvalakító és más jellegű szakértői tevékenységet folytasson, valamint nyelvi jellegű szolgáltatásokat nyújtson intézményeknek és magánszemélyeknek, megteremtve ezzel a kisebbségi nyelvtörvény által biztosított nyelvi jogok érvényesülésének nyelvi feltételeit. A

Gramma Nyelvi Iroda a Termini Magyar Nyelvi Kutatóhálózat részeként részt vesz a magyarországi és a határon túli magyar nyelvészek közös, összehangolt kutatásaiban is.

Bibliotheca Hungarica – kutatókönyvtár

A könyvtár gyűjtőkörét a volt Csehszlovákia, illetve a mai Szlovákia területén 1918-tól napjainkig megjelent magyar nyelvű, valamint a szlovákiai kisebbségek történelmére, művelődésére, társadalmi és politikai életére vonatkozó magyar és idegen nyelvű (szlovák, cseh, angol stb.) kiadványok alkotják.

Gyűjtőkörét képezi az 1918 után megjelent:

- Könyvek, kiadványok, füzetek, egyéb írásos anyagok
- Folyóiratok, lapok – központi, regionális és helyi sajtó
- Kisnyomtatványok
- Szakdolgozatok
- A gyűjtőkörrel kapcsolatos CD-k, DVD-k

A nagyon gazdag kézikönyvtár a kutatók munkáját segíti.

Szlovákiai Magyar Levéltár

A Fórum Kisebbségkutató Intézet levéltára. A szlovákiai magyarság életével kapcsolatos levéltári dokumentumokat, a szlovákiai magyar politikai pártok, társadalmi, kulturális és egyéb szervezetek és intézmények iratanyagait, közéleti személyiségek, írók, művészek levelezését, hagyatékát stb. tartalmazza.

Fontos része a gyűjteménynek a szlovákiai magyar településekkel kapcsolatos képeslapok, kisnyomtatványok, plakátok, egyéb írásos anyagok és a fényképtár.

Gyűjtemények:

- Intézményi archívumok
- Iratgyűjtemények
- Egyéni hagyatékok
- A Fórum Intézet fotóarchívuma
- Impériumváltások és a populáris kultúra
- Nemzeti jelképek
- Katalógusok
- Műsorfüzetek
- Hangarchívum
- Video gyűjtemény

Digitalizáló és Internetes Adatbázisok Központja

A központ az Intézetben megtalálható dokumentumokat, fényképeket, publikációkat, képeslapokat, hanganyagokat stb. digitalizálja folyamatosan, amelyek a Szlovákiai Magyar Adatbank és a Fórum Kisebbségkutató Intézet honlapjain jelennek meg. A digitalizálás mellett nagy szerepet kap az internetes adatbázis- és tartalomfejlesztés valamint a webes alkalmazások és WordPress modulok programozása. A részleg foglalkozik az Intézet (és projektjeinek) külső kommunikációjával, kezeli a közösségi médiában lévő oldalakat, valamint online tartalmakat állít elő. A részleg munkatársai biztosítják be az ún. podcastok, dokumentumfilmek, valamint egyéb videók előállítását is.

- Digitalizálás
- Adatbázisok, Internetes tartalmak

- Weboldalak szerkesztése
- Video produkció és dokumentumfilm készítés
- Média és kommunikáció

Kiadói Részleg

A Kiadói Részleg feladata a könyv- és a folyóirat-kiadás. Az itt megjelenő kötetek az Intézetben folyó szakmai tevékenységek eredményeit teszik közzé, leggyakrabban egy-egy több éven át tartó kutatómunka lezárásaként. A *Fórum Társadalomtudományi Szemle* pedig főként a kisebbségi problémakör folyamatban levő, jelenleg kutatott kérdéseit mutatja be, negyedéves periodicitással. 2021-től a Szemle évi ötödik száma *Fórum Social Sciences Review* címmel angol nyelven jelenik meg.

A Kiadói Részleg könyveinek arcéle és tárgyköre híven követi az Intézet részlegeinek tevékenységét, a kötetek döntő többsége a szlovákiai magyarok történetével, néprajzával, szociológiájával, nyelvével, identitásával, jogaival stb. foglalkozik. A *Fórum Társadalomtudományi Szemle* fő profilját is a történettudomány, az etnológia, a szociológia, a demográfia, a nyelvészet stb. képezi.

Munkatársak

Kutatók, tudományos munkatársak

Czaboczký Szabolcs (1994)

Beosztás: történész

Szakterület: Csehszlovákia és a szlovákiai magyarság története

E-mail: czaboczkyszabolcs@foruminst.sk

CSANDA Gábor PhD. (1963)

Beosztás: Kiadói Részleg – igazgató.

Szakterület: kortárs irodalom, bibliográfiák, repertóriumok, szerkesztés

E-mail: csanda.gabor@foruminst.sk

HUNČÍK Péter MUDr. (1951)

Beosztás: kutató, tréner

Szakterület: multikultúra, interetnikus kapcsolatok, képzések, pszichodramatikuss, mediátor

E-mail: pethun@hotmail.com

GYURGYÍK László PhD (1954)

Beosztás: demográfus

Szakterület: a szlovákiai magyarok demográfiája és társadalomszerkezeti változásai

E-mail: mercurius2@gmail.com

L. JUHÁSZ Ilona PhD (1960)

Beosztás: etnológus

Szakterület: európai etnológia (néprajz), temetkezési szokások és temetőkultúra, emlékjelek és nemzeti jelképek, változásvizsgálatok, interetnikus és interkulturális kapcsolatok

E-mail: l.juhasz.ilona@gmail.com

KÖRÖS Zoltán Mgr. (1982)

Beosztás: levéltáros

Szakterület: levéltár, oral history

E-mail: zolo.koros@gmail.com

LAMPL Zsuzsanna, Doc, PhD, PhD. (1959)

Beosztás: Szociológiai és Demográfiai Kutatások Részlege – igazgató, szociológus

Szakterület: a szlovákiai magyarok szociológiája, nemzeti és politikai identitás, értrend, életmód, életminőség, ifjúságkutatás

E-mail: moki.lampl@gmail.com

LISZKA József, PhD., PhD, Dr. hab. (1956)

Beosztás: Etnológiai Központ – igazgató, etnológus

Szakterület: európai etnológia, szakrális néprajz, interetnikus kapcsolatok, szövegfolklorisztika

E-mail: liskajozsef@azet.sk

MRVA Marianna, Mgr., PhD. (1987)

Beosztás: szociológus

Szakterület: a szlovákiai magyarok kultúrához való viszonya, értékrend, társadalmi közérzet, kulturális fogyasztás, intézményes és társadalmi bizalom

E-mail: mrva.marianna@gmail.com

ÖLLŐS László PhD, Dr. hab. (1957)

Beosztás: A Fórum Intézet elnöke, politológus, filozófus.

Szakterület: politológia, emberi jogok, politikai filozófia,

E-mail: ollos.laszlo@foruminst.sk

POPÉLY Árpád PhD, Dr. hab. (1970)

Beosztás: történész

Szakterület: Csehszlovákia és a szlovákiai magyarság 1945 utáni története

E-mail: poparpad@gmail.com

SIMON Attila PhD, Dr. hab. (1966)

Beosztás: igazgató, történész

Szakterület: a két világháború közötti Csehszlovákia és a szlovákiai magyarok története

E-mail: simon.attila@foruminst.sk

VATAŠČIN Péter (1987)

Beosztás: etnológus

Szakterület: jelen- és közösségkutatás, interetnikus és interkulturális kapcsolatok

E-mail: vatascin.peter@gmail.com

VÉGH László PhD. (1949)

Beosztás: szociológus,

Szakterület: szociológia, könyvtárak, levéltár, politológia, tudományszervezés

E-mail: vegh@foruminst.sk

Könyvtárosok, dokumentátorok, fordítók, informatikus munkatársak

HARASZTI Ildikó Mgr. (1962)

Beosztás: projektmenedzser

Szakterület: műfordítás (angol, orosz és szlovák nyelv), kiadványszerkesztés, projektmenedzsment

E-mail: harashti.ildiko@foruminst.sk

RONCZ Melinda Mgr. (1986)

Beosztás: Bibliotheca Hungarica – igazgató

Szakterület: pedagógia, magyar nyelv és irodalom, történelem

E-mail: roncz.melinda@foruminst.sk

SEBŐ Beáta Mgr. (1975)

Beosztás: könyvtáros, dokumentátor

Szakterület: művelődésszervezés, bibliográfiák, adatfeldolgozás

E-mail: sebobugar.beata@foruminst.sk

SZAMÁK Mihály (1984)

Beosztás: Digitalizáló és Internetes Adatbázisok Központja

– szkennelés, adatfeldolgozás

Szakterület: grafika, adatfeldolgozás

E-mail: szamakmisi@gmail.com

VERMES Annamária Mgr. (1980)

Beosztás: adatfeldolgozó – tájékoztató könyvtáros,
dokumentátor, nyelvi szerkesztő
Szakterület: pedagógia, német nyelv és irodalom,
magyar nyelv és irodalom, gépírás, nyelvtanítás
E-mail: vermes.annamaria@foruminst.sk

Adminisztráció

ESZTERGÁLYOS Júlia (1975)

Beosztás: titkárságvezető
Szakterület: személyzeti és gazdasági adminisztráció,
könyvelés
E-mail: esztergalyos.julia@foruminst.sk

Külső munkatársak, önkéntesek

ANGYAL Béla, Ing. PhD. (1958)

Szakterület: etnológia, történelem
angyalbela@gmail.com

BARANYOVICS Borisz, Mgr. (1986)

Szakterület: etnológia
E-mail: skullastar@gmail.com

BUKOVSKY László, PhD. (1966)

Szakterület: történettudomány, a pártállam
és az állambiztonsági szervezetek működése
E-mail: laci.bukovszky@gmail.com

BOLEMANT Lilla PhD (1964)

Szakterület: gender, fordítás
E-mail: liliana.blemant@gmail.com

GECSE Annabella PhD (1972)

Szakterület: néprajz, muzeológia
E-mail: gecsea72@gmail.com

JUHÁSZ R. József (1963)

Szakterület: tördelés, nyomdai előkészítés
E-mail: juhasz.rokko@gmail.com

KELEMEN Zsófia Mgr. (1987)

Szakterület: szociológia
E-mail: ollos.zsofia@gmail.com

KLAMÁR Zoltán PhD (1955)

Szakterület: néprajz, muzeológia
E-mail: drklamarz@gmail.com

LELKES Gábor PhD (1973)

Szakterület: határ menti kapcsolatok,
gazdasági folyamatok elemzése,
terület- és településfejlesztő geográfus
E-mail: gaborlelkes@yahoo.co.uk

MISAD Katalin, PhD, doc. (1961)

Szakterület: összehasonlító nyelvészet,
nyelvtervezés
E-mail: katarina.misadova@uniba.sk

SEBŐK Szilárd, Mgr., PhD. (1989)

Szakterület: nyelvi ideológiák,
nyelvtanítás módszertana
E-mail: szilard.sebok@uniba.sk

SIMON Szabolcs, PhD (1964)

Szakterület: nyelvészet,
E-mail: simon.szabolcs@ujf.sk

Bendíkné SZABÓ Márta (1952)

Szakterület: szakrális képek
dokumentálása
E-mail: b.szabo.marta@gmail.com

SZABÓ Tímea Mgr. (1988)

Szakterület: szociológia
E-mail: timea.szilvassy@gmail.com

VANČO Ildikó, dr. hab. (1961)

Szakterület: szociolingvisztika,
pszicholingvisztika
E-mail: ivanco@ukf.sk

VIGA Gyula Dr. hab., PhD, MTA doktora (1952)

Szakterület: etnográfia, muzeológia
E-mail: vigagyula@gmail.com

Kutatási programok

ÖSSZINTÉZETI PROJEKTEK

A szlovákiai magyar társadalom változásai az utóbbi 100 évben, különös tekintettel a mindennapi kultúrára

Programvezető: Simon Attila

Résztvevők:

Öllös László, Lampl Zsuzsanna, Mrva Marianna, Liszka József, Vataščin Péter, L. Juhász Ilona, Popély Árpád, Gyurgyík László, Kőrös Zoltán és felkért külső szakemberek

Támogató: APVV

Ütemterv:

2024. január–december: kutatás, az eredmények kiértékelése, tanulmányok írása

A 4 éves kutatás fő célja annak feltárása és bemutatása, miként hatottak a 20. század nagy államfordulatai és politikai rendszerváltásai a szlovákiai magyar közösség életére, különös tekintettel annak mindennapi kultúrájára.

A 2024-es évben az egyes részlegek a kutatási tervben meghatározott résztémák megoldásán dolgoztak. A történeti kutatások elsősorban a szocializmus kori szlovákiai magyar elit, a Prohászka Ottokár Körök és a nemzeti szimbólumok használatának kérdését vizsgálta. Az etnológiai kutatások fő témáját a népi vallásosság vizsgálata, a szociológiai kutatások fő vonulását pedig a szlovákiai magyarok értékrendjének és politikai orientációjának kutatása jelentette.

Kimenet:

A projekt részeként került sor 2024. november 21–22-én Komáromban *A szlovákiai magyarok értékrendje és annak változásai* c. multidiszciplináris konferenciára.

A konferenciáról lásd:

<https://foruminst.sk/2024/11/25/lezajlott-intezetunk-interdiszciplinaris-konferenciaja/>

A projekt keretén belül 2024-ben két monográfiát és több tudományos közleményt publikáltunk. Lásd a munkatársak publikációs listáját.

A szlovákiai magyar közösség kulturális örökségének digitalizálása

Programvezető: Simon Attila

Résztvevők: Roncz Melinda, Szamák Mihály, Sebő Beáta, Vermes Annamária

Támogató: KKA

Ütemterv: 2024. 1. 1. – 2024. 12. 31.

A projekt fő célja a szlovákiai magyar közösség kulturális örökségének továbbörökítése a következő generációk számára. E cél érdekében digitalizáljuk és tesszük a nagyközönség számára elérhetővé azokat az értékeket, amelyeket a magyar közösség az 1989 előtti Csehszlovákiában kitermelt. Ez egyaránt jelenti a szlovákiai magyar írásbeli, képi és szóbeli kultúra digitalizálását, megőrzését és közzétételét.

2024-ben került sor az első független magyar folyóirat, a *Nap* digitalizálására, amelyet a Nyilvánosság az Erőszak Ellen (Verejnost' proti násiliu) koordinációs irodája adott ki 1989 és 1995 között (cca. 11 000 oldal), a *Nő* 1952 és 1992 közötti számainak digitalizálására, amely

Szlovákia egyetlen magyar nyelvű női magazinja volt (1952–1965 között *Dolgozó Nő* néven jelent meg) (24 700 oldal), és a *Losonci Újság* politikai, gazdasági és társadalmi hetilap 1905 és 1912 közötti évfolyamainak a digitalizálására (3 500 oldal).

Kimenet: A projektum eredményeként több mint **37 000 oldalnyi** új digitalizált folyóirat került fel a Szlovákiai Magyar Adatbankra, ahol a korábbi tartalmak mellett ez is nyilvánosan kereshető és hozzáférhető bárki számára. (<https://adatbank.sk/>)

Bagoly mondja – tudományos podcast

Programvezető: Simon Attila

Résztvevők: az intézet munkatársai

Támogató: KKA

Ütemterv: 2024. 2. 1. – 2024. 12. 31.

A Fórum Kisebbségkutató Intézet tudományos podcastja, a *Bagoly mondja* második évfolyamába lépett. A podcast célja kettős. Egyrészt fel kívánjuk venni a küzdelmet az áltudományossággal, másrészt meg kívánjuk ismertetni a széles közönséggel is a szlovákiai magyar tudományosság képviselőit és kutatásaik eredményeit.

A 2024-es évben 20 podcast került rögzítésre és bemutatásra.

Kimenet: a *Bagoly mondja* podcast elérhető az intézet podcast csatornáján és a fontosabb podcast platformokon. A podcastokról rendszeresen beszámol a szlovákiai magyar sajtó.

A BIBLIOTHECA HUNGARICA

Hazaiak a külföldi sajtóban – cikkadatbázis építése a Bibliotheca Hungaricában

Programvezető: Roncz Melinda

Résztvevők: Sebő Beáta, Vermes Annamária

Támogató: KKA

Ütemterv: 2024. 2. 1. – 2024. 12. 31.

A projekt a Bibliotheca Hungarica folyóirattárában található külföldi szakfolyóiratok átvizsgálására és az azokban található, a szlovákiai magyarokra vonatkozó cikkek és a hazai szerzők által írt publikációk kiválogatására vállalkozott. Az év folyamán a könyvtárosok 25 sajtótermék több mint 700 lapszámát nézték át, és annak 1 545 darab cikkét választották ki. A számítógépes feldolgozás során a Huntéka integrált könyvtári rendszerben mind a folyóiratok, mind a cikkek külön-külön adatlapot kaptak, amelyeken a bibliográfiai adatokon kívül a cikkek tartalmára vonatkozó tárgyszavak is szerepelnek. A projekt célja volt, hogy a kutatók otthonról is el tudják érni ezeket az információkat, és a könyvtár online katalógusában egy helyen tudják böngészni a szlovákiai magyar szerzők különféle publikációt. Az elkészült cikkadatbázis lehetőséget ad a személyi bibliográfiák kiegészítésére is. A projekt megvalósulását a Kisebbségi Kulturális Alap támogatta, amelyről az Intézet honlapján, facebook oldalán és a Bibliotheca Hungarica facebook oldalán is hírt adtunk.

Kapcsolódó publikáció és kimenetek:

RONCZ, Melinda 2025. Tovább bővült a Fórum Intézet szakkönyvtárának cikk-katalógusa. felvidek.ma (2025.01.09.)

<https://felvidek.ma/2025/01/09/tovabb-bovult-a-forum-intezet-szakkonyvtaranak-cikk-katalogusa/> [Letöltve: 2025.01.14.]

Az online katalógusban feldolgozott folyóiratok cikklistáinak elérhetősége: <https://adatbank.sk/konyvtar/bibliografiak/kulfoldi-folyoiratok-valogatott-cikkeinek-gyujtemenye/>

ETNOLÓGIAI KÖZPONT

Rozsnyó emlékjelei térben és időben. Kiegészítő kutatások és a témáról szóló monográfia kéziratának elkészítése

Programvezető és kivitelező: L. Juhász Ilona

Támogató: APVV, MTA - Domus Hungarica Scientiarum et Artium

Ütemterv:

2024. szeptember – kiegészítő kutatások Rozsnyón a levéltárban és különböző könyvtárakban,

2024. december – a budapesti Országos Széchényi Könyvtárban, a monográfia írása.

A rozsnyói emlékjelekről és az ezekhez kötődő történelemsokról, valamint megemlékezésekről szóló monográfia kézírata az év folyamán folyamatosan készült, azonban bizonyos emlékjelekhez kapcsolódó, különböző felmerülő kérdések tisztázása és a pótlások megszerzése érdekében szükség volt kiegészítő kutatásokra, valamint több adatközlővel való találkozásokra is Rozsnyón. Budapesten az Országos Széchényi Könyvtárban szintén szükséges volt, hogy átnézzem a Rozsnyón megjelent lapok azon évfolyamait, amelyek Rozsnyón nem találhatók meg, viszont az OSZK-ban mikrofilmen hozzáférhetőek. Egyes évfolyamok átnézésén túl elsősorban a kötet mellékletébe szánt tudósítások, beszédek, alkalmi versek stb. kimásolásán volt a hangsúly, valamint az illusztrációként szánt különböző meghívók és cikkek szkennelését is elvégeztem.

Kimenet: A 2025-re tervezett monográfia kézírata

Ifjúságfalva és a hozzá csatolt régebbi település, Kíssziget közös temetőjének komplex dokumentációja és a temetőkultúra vizsgálata

A kutatás kivitelezője: L. Juhász Ilona

Támogató: APVV

Ütemterv:

2024. február – 2024. március: felkészülés a kutatásra, a vonatkozó szakirodalom áttekintése

2024. április – 2024. augusztus: terepkutatás, a temető dokumentációjának elkészítése

A projektum eredeti célja az volt, hogy feltárja az 1948-ban alapított Ifjúságfalva és a hozzá csatolt régebbi település, Kíssziget temetkezési szokásait és a temetőkultúra változásait a kezdetektől napjainkig, valamint választ akartunk kapni arra a kérdésre is, hogyan tükröződik vissza a két település nemzetiségi összetétele e közös temető sírjeleinek feliratában. Elkészült a temető komplex dokumentációja, azaz valamennyi sírjel fotódokumentációja és ezek feliratának lejegyzése. A kutatás folytatása mindenképpen szükséges, elsősorban a községi krónika áttanulmányozása, illetve lehetőleg minél több adatközlő felkeresése, és a temetéseken készült fényképek felkutatása.

Kimenet: Az említett települések temetőjének komplex dokumentációja.

A szakrális kisemlékek vallási és etnikai vonatkozásai. Dél-Szlovákia példája. 3. szakasz

Programvezető, kivitelező: Liszka József

Támogató: KKA

Ütemterv: 2024. január 1. – 2024. december 31.

A teljes projektum célja az Etnológiai Központ kutatási prioritásai közt szereplő szakrális kisemlékek lehetséges „üzeneteinek” a dekódolása. Az eddigi kutatások alapján ugyanis nyilvánvalóvá vált, hogy a vallási (szakrális) tartalom mellett egyéb, általában nemzeti, etnikai, ritkábban regionális, lokális üzeneteket is hordoznak. Ezeknek a feltárása lokális és regionális mélyfúrásokkal lehetséges. A projektum záró szakaszának terepmunkái nagyjából Közép-Szlovákia délkeleti határvidékére (Rozsnyó környéke: Barka, Jablonca, Várhosszúrét), valamint Délkelet-Szlovákiára estek (Bolyk, Csécs, Lelesz, Kistárkány, Magyarböd, Nagytárkány, Szádudvarnok, Szepsi, Torna).

Kapcsolódó publikációk és kimenetek:

Liszka József: A „szakrális terek” szakralitásának kérdéseihez. A szádudvarnoki példa. *Ethnographia* 135 (2024/3), 407–430. p.

Liszka József: „Vo vašej sladkej materinskej reči“. K príčinám vzniku sakrálnych objektov (na príklade etnicky zmiešanej oblasti južného Slovenska). *Národopisná revue* 34 (2024/3), 199–214. p.

Az etnikai és lokális identitás konstruálásának analízise két, etnikailag vegyes lakosságú településen

Programvezető: Liszka József

Kivitelező: L. Juhász Ilona, Liszka József, Pajor Katalin

Támogató: KKA

Ütemterv: 2024. január 1. – 2024. december 31.

A projekt célja az volt, hogy az etnológia és a kulturális antropológia módszereivel és eszközeivel vizsgálja az etnikai és helyi identitáskonstrukció jelenségeit és folyamatait két etnikailag vegyes délnyugat-szlovákiai településen (Bösön és Komáromban, illetve összehasonlításképpen a szomszédos Keszegfalván). A vizsgálódás elsődleges forrásai az élettörténetek voltak. A kutatás során 14 életút-interjút sikerült készítenünk, amelyeket ún. narratív interjú segítségével gyűjtöttünk. Bár az identitás az egyén szintjén alakul ki és fejlődik, az összetartozás érzése gyakran közösségi környezetben aktiválódik. Ezért a kutatás fontos részét képezte a közösségi eseményeken és megemlékezéseken való részvétel. Ezeket az alkalmakat egyrészt résztvevő megfigyeléssel, másrészt az eseményeken elhangzott szövegek és az eseményekről készült leírások kutatásba való bevonásával tártuk fel. Ez a módszer nemcsak az identitás aktiválódásának jelenségét tette lehetővé számunkra, hogy közelebbről megfigyeljük, hanem azt is, hogy az identitásokkal kapcsolatos kulturális jelenségeket tágabb kontextusban értelmezzük. Az identitásképzés szempontjából nagy jelentőséggel bír az úgynevezett szimbolikus térfoglalás, amely szobrok és emlékművek felállítása, utcák és terek átnevezése, emléktáblák elhelyezése, valamint különböző ünnepek, megemlékezések és események szervezése formájában valósul meg ezeken a szimbolikus helyszíneken. A kutatás során folyamatosan kutattuk és dokumentáltuk ezeket a helyszíneket, tárgyakat és a hozzájuk kapcsolódó kultuszt és rítust.

Kimenet: Pajor Katalin: Symbolische Begrenzung der Erinnerungsräume in der zwei Komárom. Das Beispiel des Turul-Denkmal im Vergleich der Kyrill und Method-Statue. *Acta Ethnologica Danubiana* 26 (2024), 189–202. p.

A komáromi hajógyár a 20. század második felében – egyéni életutak tükrében

Programvezető, kivitelező: Vataščin Péter

Támogató: KULTMINOR

Ütemterv: 2024. február 1. – 2024. december 31.

2024 folyamán arra tettünk kísérletet, hogy egyfajta „tapogatózó” kutatás keretén belül szakmai életutakon keresztül derítsünk fényt a komáromi hajógyár történetére. Az elkészült 15 interjú alapján egyértelmű, hogy a szlovákiai (magyar) társadalomkutatásban eddig elhanyagolt téma sokrétűsége és mélysége nyomós okot jelent a kutatás folytatására.

Különösen érdekfeszítő a lokalitással, az etnikai/nemzeti identitással pedig csak kivételes, egyéni esetekben összefonódó ún. üzemi identitás megléte. A kelet-európai ipar társadalomtörténetének elmúlt években fellendült kutatása kapcsán pedig munkás-munka-termék viszonyrendszerben sajátos szerep hárul a munka végeredményére, vagyis magukra a hajókra. Ami pedig az államszocialista érárt illeti, sokrétű belső társadalmi és közösségi élet nyomai rajzolódnak ki az egyéni emlékezeten keresztül.

A gyűjtött anyag további bővítésére, majd fokozatos publikációjára 2025-ben kerül sor.

Kapcsolódó publikációk és kimenetek:

1. Vataščin Péter: A komáromi hajógyár szakmai életutak tükrében

Előadás „A szlovákiai magyarok értékrendje és annak változásai” c. konferencián Komáromban, 2024. 11. 21-én

2. Vataščin Péter: A komáromi hajógyár és a szocialista ipar – munkásszemmel. *Új Szó*, 2024. 12. 09.

<https://ujsoz.com/szalon/a-komaromi-hajogyar-es-a-szocialista-ipar-munkasszemmel>

3. Vataščin Péter: A komáromi hajógyár alulnézetből – munkások, munka és termék összefüggései

Előadás a „Regionális alternatívák – társadalmi szerepek. Komárom és környéke a 19. századtól napjainkig” c. konferencián Komáromban, 2024. 12. 13-án.

Szакrális kisemlék bibliográfia 2.

Programvezető: Liszka József

Kivitelező: Liszka József

Támogató: KKA

Ütemterv: 2024. január 1. – 2024. december 31.

A katolikus lakosságú falvak bel- és külterületeinek szакrális kisemlékei (út menti keresztek, feszületek, képes fák és képoszlopok, szentek szobrai és kálváriaegyüttesek) dokumentálása és archiválása jó negyed százada kezdődött el Szlovákiában, jelesen a Fórum Kisebbségkutató Intézet komáromi székhelyű Etnológiai Központja keretében. Itt épült ki a Szакrális Kisemlék Archivum, amely ma már több mint 2 000, főként dél-szlovákiai objektum dokumentációját tartalmazza. Az archivumnak van egy „klasszikus”, papíralapú formája is, de az intézet honlapján digitális változata is elérhető. Az elmúlt évtizedek alatt az archivum kiépítése során az intézmény szakembereinek több tucat önálló és gyűjteményes kiadványt sikerült megjelentetniük a fent említett témakörben (pl. tanulmányok az *Acta Ethnologica Danubiana* kötetekben, előadások nemzetközi konferenciákon, végül Liszka József monográfiája: *Monumentumok. Szакrális kisemlékek a Kárpát-medencében* stb.). Az adatbázis fejlesztése mellett további célként tűztük ki

2023-ban egy bibliográfia összeállítását, amely a számtalan szakrális kisemlékkel kapcsolatos publikáció gyűjtőhelye lehet. A témában megjelent könyvek, tudományos és ismeretterjesztő, dokumentumértékű cikkek az elmúlt évtizedekben olyan óriási mennyiséget értek el, hogy szükséges ezek összegyűjtése, kategorizálása és ezzel a szakmai közönség, valamint a helytörténészek, diákok számára is elérhetővé tétele. 2023 végére a szakrális kisemlékek 1 500 bibliográfiai egységet tartalmazó online adatbázisát sikerült kiépíteni, amelynek keresőfelületei lehetővé teszik a tárgyi, földrajzi és név szerinti szűrést is. 2024-ben az adatbázis további 1 000 bibliográfiai tétellel bővült.

Kimenet:

Webes adatbázis <https://foruminst.sk/szerkezet/etnologiai-kozpont/>

GRAMMA NYELVI IRODA

Kétnyelvűség Dél-Szlovákiában, különös tekintettel az oktatásra, az egészségügyre és a nyelvjárásokra

Programvezető: Simon Szabolcs

Résztvevők: Misad Katalin, Simon Szabolcs

támogató: KKA

A projekt célja a kétnyelvűség feltérképezése volt Dél-Szlovákiában, egy olyan területen, ahol két őshonos nemzetiség él. A kutatási projekt kvantitatív adatgyűjtés és kvalitatív adatértékelés révén valósult meg. A projekt kutatási tervének megfelelően terepkutatást végeztünk, kérdőíves módszert és statisztikai adatfeldolgozást alkalmaztunk. A statisztikai adatfeldolgozás során szociolingvisztikai, szociológiai és szociálpszichológiai jellegű kutatási változókat követtünk nyomon. A kutatás egyik fő célja az volt, hogy az adott terület lakosságának kétnyelvűséggel, nemzeti önrendelkezéssel és asszimilációs tendenciákkal kapcsolatos véleményét és attitűdjét megismerjük.

Kimenet:

A kutatás eredményei a következő évek kiadványaiban lesznek olvashatók.

SZLOVÁKIAI MAGYAR LEVÉLTÁR

A Csemadok iratanyagának feldolgozása

Programvezető: Kőrös Zoltán

Munkatárs: Kőrös Zoltán

Támogató: KKA

Ütemterv: 2024. 01. 01. – 2024. 12. 31.

A 2024-es évben folytatódott a Csemadok iratanyagának feldolgozása, konkrétan a járási és helyi szervezetek iratait dolgoztuk fel. Az összes járási Csemadok-bizottságok iratjegyzékeibe kerültek új regeszták, de a legnagyobb terjedelmű, ezidáig fel nem dolgozott iratanyagok közé a galántai, pozsony-vidéki és az érsekújvári járási bizottság és a somorjai helyi szervezet anyaga tartozott. Az iratok a munkálatok elkezdése előtt nem voltak levéltári dobozokban és ezeknek is csak egy része volt iratkötegekben, ami azzal járt, hogy a feldolgozandó anyagot teljesen át kellett rendezni. Az előző levéltári projektek tapasztalatai alapján először az iratok struktúráját rendeztük át kronológiai sorrendben (az iratokat évek szerint osztályoztuk), az évfolyamokon belül pedig témák szerint (járási és helyi titkárságok anyagai, ezek tovább bontva

jegyzőkönyvekre, gazdasági iratokra, levelezésre stb.). Csak ezután kezdtük el az egyes iratok regesztáinak elkészítését. A feldolgozott levéltári anyag mennyisége megközelíti a 4 folyómétert. Az iratjegyzéket a kutatók a Szlovákiai Magyar Levéltárban találhatják meg.

A projekt egyes fázisai:

- az iratanyag kronológiai és téma szerinti rendezése (2024. január–június)
- regeszták elkészítése (2024. június – november)
- az iratanyag végleges elrendezése és dobozolása (2024. november – 2025. január)

A levéltár gyűjteményeinek feldolgozása

Programvezető: Sipos Szilvia

Résztvevők: Sipos Szilvia

Támogató: KKA

Ütemterv: 2024. 1. 1. – 2024. 12. 31.

A Fórum Kisebbségkutató Intézet Levéltára 2024-ben is folytatta a korábbi években megkezdett tevékenységét, ami alapvetően a levéltári fondok feldolgozását, rendszerezését, illetve a kutatószolgálat biztosítását jelenti. A levéltárban található személyi hagyatékok fondcsoportjából további két jelentős hagyaték rendezésére került sor, Zalabai Zsigmond és Koncsol László hagyatékának feldolgozásával.

A munkafeladat során az egyes hagyatékok iratanyagainak rendszerezése, feldolgozása, illetve a használatukat segítő adatbázisok elkészítése volt az elsődleges cél.

A hagyatékok a rendezés után immár kutatható állapotban állnak az érdeklődők rendelkezésére, akiket a kiterjedt iratanyagok áttekintésében az elkészült adatbázisok is segítenek.

Kimenet:

A két feldolgozott hagyaték jegyzéke az adatbank.sk oldalra került fel.

SZOCIOLÓGIAI ÉS DEMOGRÁFIAI KUTATÁSOK RÉSZLEG

A szlovákiai magyarok komplex értékrendjének (általános, nemzeti és politikai értékrend) alakulása 1990 után III. rész

Programvezető: Lampl Zsuzsanna

Támogató: APVV

Ütemterv: 2024. 1. 1. – 2024. 12. 31.

A hosszú távú kutatás célja felderíteni, hogyan alakult a szlovákiai magyarok általános, nemzeti és politikai értékrendje, tehát hogyan gondolkodtak, mit preferáltak, mi vezette őket az általános életvitel, valamint az életük nemzeti és a politikai dimenziójának tekintetében. Ennek függvényében hogyan alakult a nemzeti és politikai identitásuk.

Kapcsolódó publikációk:

1. Zuzana Mészárosová-Lampl – Mária Kočnerová: Development of Media Consumption of Hungarians in Slovakia in the Light of Empirical Data. In. Journal of Nationalism, Memory and Language Politics. 2024/2, eISSN 2570-5857, <https://sciendo.com/article/10.2478/jnmlp-2024-0007>, DOI 10.2478/jnmlp-2024-0007

2. Zuzana Mészárosová-Lampl: Vývoj počtu príslušníkov maďarskej národnosti v Slovenskej republike a príčiny ich úbytku; recenzent: Ľudmila Lipková, Radoslav Ivančík, 2023. In. Identita, menšiny a

zahraničná politika na Slovensku po roku 1989; ed. Radoslava Brhlíková. – 1. vyd. – Bratislava: VEDA, 2023. ISBN 978-80-224-2021-1, s. 37–61.

3. Lampl Zsuzsanna: Fele igen, fele nem, avagy 2024-es vélemények az Európai Unióról a szlovákiai magyarok körében. In. Kárpát-Haza Szemle, Húsz éve az Európai Unióban – 2024. különszám. ISSN 2732-178, p. 19-30.

https://nski.hu/admin/data/file/20241129/khsz_2024-kulonszam_20eveazeuropaiunioban.pdf

4. Lampl Zsuzsanna: Hosszúréti megállók. In. Horváth Júlia Borbála (szerk.): Do you speak magyar? Merre folyik a patak? Budapest: MediaCom Kiadó 2024, p. 63–75.

Fordítás:

5. Lampl Zsuzsanna: Krno Svetožár: Gömör, a sokarcú régió. In. Horváth Júlia Borbála (szerk.): Do you speak magyar? Merre folyik a patak? Budapest: MediaCom Kiadó 2024, p. 291–298.

Egyéb kimenet:

Konferenciaszereplés

A szlovákiai politika fő mérföldkövei a szlovákiai magyarok szemével

Programvezető: Lampl Zsuzsanna

Támogató: KKA

Ütemterv: 2024. 1. 1. – 2024. 12. 31.

A kutatás két fő kérdésre fókuszált: 1. hogyan viszonyulnak a szlovákiai magyarok a fő történelmi-politikai mérföldkövekhez, kezdve Csehszlovákia megalakulásától napjainkig, 2. Szlovákia Európai Unió és NATO-tagságának 20. évfordulójához kötődve hogyan alakult a szlovákiai magyar politikai elit és népesség euro-atlanti integrációhoz való múltbeli és jelenlegi viszonya a korábbi és legújabb felmérések adataiból kiindulva.

Kapcsolódó publikációk:

1. Lampl Zsuzsanna: Fele igen, fele nem, avagy 2024-es vélemények az Európai Unióról a szlovákiai magyarok körében. In. Kárpát-Haza Szemle, Húsz éve az Európai Unióban – 2024. különszám. ISSN 2732-178, p. 19–30.
https://nski.hu/admin/data/file/20241129/khsz_2024-kulonszam_20eveazeuropaiunioban.pdf

Kapcsolódó média:

1. <https://ma7.sk/kozelet/az-europai-unio-valtozo-megitelese>
2. <https://ma7.sk/video/cimlapsztori/a-dac-mint-egy-kis-szent-korona-video>, Az EU a DAC és a felvidéki magyarok, Ma7, 2024. 12. 6., <https://ma7.sk/video/cimlapsztori/a-dac-mint-egy-kis-szent-korona-video>
3. Bagoly mondja – podcast, <https://open.spotify.com/episode/5DFkBlbhR9bsO4H6fkGfv4>
4. Fele igen, fele nem – a szlovákiai magyarok viszonyulása az Európai Unióhoz. Felvidek.ma, 2024. 10. 17., <https://felvidek.ma/2024/10/17/fele-igen-fele-nem-a-szlovakiai-magyarok-viszonyulasa-az-europai-uniohoz/>
5. <https://ma7.sk/video/cimlapsztori/a-dac-mint-egy-kis-szent-korona-video>, Az EU a DAC és a felvidéki magyarok, Ma7, 2024. 12. 6., <https://ma7.sk/video/cimlapsztori/a-dac-mint-egy-kis-szent-korona-video>

Egyéb kimenet:

Kutatási jelentés

Konferenciaszereplés

Aktuális közéleti kérdések 2024

Programvezető: Lampl Zsuzsanna

Ütemterv: 2024. 1. 1. – 2024. 12. 31.

A felmérés terepmunkája 2024. április 15. és 29. között zajlott. Kvótás mintavételt alkalmaztunk, mégpedig a következő paraméterek szerint: magyar anyanyelv, magyar nemzetiség, nem, kor, iskolai végzettség, kerület, járás, településtípus. A felmérés mintáját 1 111 Dél-Szlovákiában élő magyarul tudó, 18 éven felüli személy alkotta. Közülük 92% magyar anyanyelvű, 82% pedig magyar nemzetiségű. A korábbi felméréseinktől eltérően, a mintába kerülés kritériuma ezúttal nem a magyar nemzetiség volt, hanem a magyar nyelvtudás, ugyanis a minta megalkotásánál tekintetbe vettük a 2021-es szlovákiai népszámlálás nemzetiségre vonatkozó módszertanát, mely szerint az elsődleges nemzetiségen kívül már egy másik nemzetiség bevallására is volt lehetőség. A lekérdezést az ASA (Társadalmi Elemzések Ügynöksége) végezte.

Kapcsolódó publikációk:

1. Lampl Zsuzsanna: Fele igen, fele nem, avagy 2024-es vélemények az Európai Unióról a szlovákiai magyarok körében. In: Kárpát-Haza Szemle, Húsz éve az Európai Unióban – 2024. különszám. ISSN 2732-178, p. 19–30.
https://nski.hu/admin/data/file/20241129/khsz_2024-kulonszam_20eveazeuropaiunioban.pdf

Kapcsolódó média:

1. Lajos P. János: Az ország rossz irányba halad, az orosz-ukrán háborút a Nyugat okozta és a Magyar Szövetség sem áll túl jól az EP-választás előtt – a szlovákiai magyarokat kérdezte a Fórum Intézet. Parameter.sk, 2024. 05. 21., <https://parameter.sk/1133892/az-orszag-rossz-iranyba-halad-az-orosz-ukran-haborut-a-nyugat-okozta-es-a-magyar-szovetseg-sem-all-tul-jol-az-ep-valasztas-elott-a-szlovakiai-magyarokat-kerdezte-a-forum-intezet/>
2. A Fórum Kisebbségkutató Intézet felmérésének fontosabb eredményei. Felvidek.ma, 2024. 05. 21., <https://felvidek.ma/2024/05/a-forum-kisebbssegkutato-intezet-felmeresenek-fontosabb-eredmenyei/>
3. Papp Attila – Szalay Zoltán: A szlovákiai magyarok harmada szavazott Pellegrinire, és ugyanennyien küldenék a Magyar Szövetséget Brüsszelbe. Napunk.dennikn.sk, 2024.05.21., <https://napunk.dennikn.sk/hu/4004391/a-szlovakiai-magyarok-harmada-szavazott-pellegrinire-es-ugyanennyien-kuldenek-a-magyar-szovetseget-brusszelbe/>
4. A szlovákiai magyarok a közelgő választások előtt Berényit tartják a legszimpatikusabbnak, ma7, 2024. 5. 22
5. Juhász László: Aktuális közéleti kérdésekről készített felmérés a Fórum Kisebbségkutató Intézet a szlovákiai magyarok körében. Patria Rádió, 2024. 05. 28., <https://patria24.rtv.slovakia.sk/2024/05/28/aktualis-kozeleti-kerdesekrol-keszitett-felmeres-a-forum-kisebbssegkutato-intezet-a-szlovakiai-magyarok-koreben/>
6. <https://ma7.sk/aktualis/ep-valasztasok-a-magyarok-kozott-berenyi-a-legnepszerubb>, EP-választások – a magyarok között Berényi a legnépszerűbb, Magyar7, 2024. 5. 31.
7. <https://ma7.sk/kozelet/az-europai-unio-valtozo-megitelese>
8. Bagoly mondja – podcast, <https://open.spotify.com/episode/5DFkBlbhR9bsO4H6fkGfv4>

Egyéb kimenet:

Konferenciaszereplés

Kulturális intézmények a Covid-járvány utáni korszakban: a válságok hatása és megküzdési stratégiák

Programvezető: Mrva Marianna

Résztvevők: Mrva Marianna

Támogató: KKA

Ütemterv:

2024. január–február – előkészítési fázis: a témával kapcsolatos szakirodalom tanulmányozása; interjúk előkészítése;

2024. március–június – kvalitatív kutatási fázis: interjúk megvalósítása a kiválasztott kulturális intézmények képviselőivel; az interjúk elemzése

2024. július–október – kvantitatív kutatási fázis: kérdőívek előkészítése és tesztelése; kapcsolatfelvétel a kiválasztott kulturális intézményekkel; kvantitatív adatok gyűjtése kérdőívek segítségével

2024. november–december – adattisztítás, kérdőívek kiértékelése; kutatási jelentés elkészítése.

Az elmúlt néhány évet válságok sora jellemezte, amelyek számos ágazatra jelentős hatással voltak. Az egyik leginkább érintett ágazat a kultúra, amelynek nagyfokú kiszolgáltatottsága ebben az időszakban tovább fokozódott. A sebezhetőség mellett azonban a kulturális ágazatot nagyfokú alkalmazkodóképesség és innovatív megoldások is jellemzik. A *Kulturális intézmények a Covid-járvány utáni korszakban: a válságok hatása és megküzdési stratégiák* elnevezésű projekt célja, hogy empirikus szociológiai kutatás segítségével térképezze fel a világjárvány, az energiaválság, illetve a magas infláció hatását a dél-szlovákiai kulturális intézményekre, valamint ezen intézmények által alkalmazott megküzdési stratégiákat.

Kimenet: A kutatás eredményeit összegző zárójelentés

A szlovákiai magyarság demográfiai változásai 2011 és 2020 között a népmozgalmi adatok alapján

Programvezető: Gyurgyík László

Támogató: KKA

Ütemterv: 2024. 1. 1. – 2024. 12. 31.

A 2024. évi kutatásban a 2011 és 2020 közötti népmozgalmi adatokat vizsgáltuk meg a legutóbbi két népszámlálás, a 2011-es és a 2021-es népszámlálás közötti időszakra vonatkozólag. A természetes népmozgalmi adatok - születések, halálozások, házasságkötések, válások - mellett a mechanikus népmozgalmi adatokat, azaz a vándorlási, migrációs mozgalmakra vonatkozó adatokat is vizsgáltuk. Kutatásunkban a szlovákiai magyarság és a szlovákiai, országos népmozgalmi folyamatok adatait hasonlítottuk össze. Az országos adatok mellett járásonként és régióként is vizsgáljuk a szlovákiai magyar népesség demográfiai folyamatait. Hosszabb ideje megfigyelhető, hogy a szlovákiai magyar népesség demográfiai folyamatai kedvezőtlenebbek az országosnál. Az alacsonyabb születési és a magasabb halálozási arányszámok a térnek el legjelentősebb mértékben az országos adatoktól.

Kapcsolódó publikációk:

Gyurgyík László: A szlovákiai magyarság demográfiai változásai 2001–2020 Házasságkötési és válási mozgalom. In: Fórum Társadalomtudományi Szemle 2024/4 45–64. p. ISSN 1335-4361, <http://www.forumszemle.eu>

Magyar–szlovák megbékélés

Programvezető: Öllös László

Támogató: KKA

Ütemterv: 2024. január 1. – 2024. december 31.

A magyar–szlovák megbékélés lehetőségeit és módzatait vizsgáló kutatási program újabb szakaszokon került túl 2024-ben. Amint a publikációk is jelzik, számba vette azokat a buktatókat, amelyek a szlovákiai magyarok életét befolyásolták 1989 után, s velük kapcsolatban a magyar–szlovák viszony alakulását. A kelet és a nyugat közti térség felemás stratégiáinak értékrenddé emelésével foglalkozott. Vizsgálta ennek a szellemi folyamatnak a sajátosságait és a társadalomra, valamint a politikai életre gyakorolt hatását. De javaslatot is tett ennek az ellentmondásnak a feloldására. A magyar–szlovák megbékélés jelensége térségünk jövőjének legfontosabb kérdései közé tartozik. Mind a megbékélés megtörténte, mind pedig ennek elmaradása ugyanis jelentős hatással volt és lesz mindkét ország politikai közösségére. Valamint példát mutat. Am a megbékélés nemcsak a hadakozás abbahagyásából, hanem az együttműködés szándékából ered. Abból a felismerésből, hogy az együttműködés nemesebb és hasznosabb, mint az egymással folytatott küzdelem.

Kapcsolódó publikációk:

László Öllös, Radoslava Brhlíková, Zuzana Mászárosová-Lampl: Identita, menšina, a zahraničná politika na Slovensku po roku 1989. VEDA, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, Filozofická fakulta Univerzity Košatnána Filozofa v Nitre, Katedra filozofie a politológie, Bratislava, 2023, 137. p. ISBN – 978-80-224-2021-1. (A monográfia 2024-ben jelent meg.)

Öllös László: A kritika veszélye. In: *Fórum Társadalomtudományi Szemle* 26 (2024), 4. sz. 3–19. p. ISSN: 1335-4361

TÖRTÉNETI KUTATÁSOK RÉSZLEGE

A magyar pártelit a kommunista Csehszlovákiában (1948–1968)

Programvezető: Popély Árpád

Résztvevők: Popély Árpád

Támogató: KKA

A projekt a prágai és a pozsonyi magyar kommunista pártelit kilétének, életútjának és tevékenységének a feldolgozását célozta. A kutatás rendkívül időigényes, első évében ezért az 1948 és 1968 közötti évek pozsonyi és prágai pártelitjére, a CSKP és az SZLKP KB tagjaira fókuszáltunk. A kutatás a korabeli sajtó áttanulmányozása mellett elsősorban a CSKP-nak a prágai Cseh Nemzeti Levéltárban, valamint az SZLKP-nak a pozsonyi Szlovák Nemzeti Levéltárban elhelyezett iratanyagának az áttanulmányozását igényelte. A kutatás részeredményei beépültek a szerző idén megjelent írásaiba, végső eredménye a tervek szerint önálló monográfiában lát majd napvilágot.

A prágai és a pozsonyi parlament magyar képviselői 1918–1992

Programvezető: Popély Árpád

Résztvevők: Popély Árpád, Simon Attila

Támogató: APVV

Leírás:

A projekt célja a Csehszlovákia fennállása alatti parlamentek (a prágai Nemzetgyűlés és Szövetségi Gyűlés, valamint a pozsonyi Szlovák Nemzeti Tanács) magyar nemzetiségű parlamenti képviselőinek, a képviselők parlamenti tevékenységének és parlamenten kívüli életútjának a feldolgozása volt. A kutatás végeredményeként elkészült kötet a prágai és a pozsonyi parlament 246 magyar nemzetiségű parlamenti képviselőjét és szenátorát mutatja be, egyben összefoglalja az egyes korszakok (1920–1939, 1954–1989, 1989–1992) politikai hátterét és a korszak magyar parlamenti képviselőit a történetét.

Kimenet: Popély Árpád – Simon Attila: *Magyar parlamenti képviselő Csehszlovákiában. Magyar nemzetiségű képviselők a prágai és a pozsonyi parlamentben 1918–1992.* Somorja, Fórum Kisebbségkutató Intézet, 2024.

A nemzeti szimbólumok használata a magyar kisebbség körében 1918 és 1945 között

Programvezető: Simon Attila

Résztvevők: Simon Attila

Támogató: KKA

Ütemterv: 2024. 1. 1. – 2024. 12. 31.

A projekt azt vizsgálta, hogyan használhatták 1918 és 1945 között a szlovákiai magyarok a nemzeti színeiket, egyéb szimbólumaikat, hogyan ünnepelehték meg nemzeti ünnepeiket.

A projekt a levéltári (Prága, Nyitraivánka, Érsekújvár, Rozsnyó, Kassa, Rimaszombat, Vágsellye stb.) források feltárása mellett a korabeli sajtóban található források feltárására épült. A 2024-es évben megtörtént a források feltárása, azok elemzésére és az eredmények szintetizálására pedig majd 2025-ben kerül sor.

Kimenet:

A projekt részeredményeként jelent meg az alábbi tudomány-népszerűsítő írás:

Simon Attila: Október 28. és a szlovákiai magyarok. *Új Szó*, 2024. október 26., 11–12. (Szalon c. rovat)

Nem mindennapi beszélgetések

Programvezető: Kőrös Zoltán

Résztvevők: Haraszi Gyula

Támogató: KKA

Ütemterv: 2024. 01. 01. – 2024. 12. 31.

Tovább folytatódott a Fórum Kisebbségkutató Intézet hosszútávú projektje, melyben diktafonra és kamerára rögzítette a dél-szlovákiai visszaemlékezők életútját. A *Nem mindennapi beszélgetések* c. projekt célja, hogy hosszútávon archiválja az elmúlt évszázad eseményeihez kapcsolódó emberi történeteket. Kőrös Zoltán, a projekt vezető munkatársa húsz visszaemlékezővel készített mélyinterjút, amelyekből négy audiovizuális formában is felvételre került. A Fórum Kisebbségkutató Intézet hosszútávú céljai közé tartozik a szlovákiai magyarok kollektív emlékezetének gyűjtése, összegzése és archiválása. A 2024-es évben 30 interjú készült el.

A projekt egyes fázisai:

2024. január–október: telefonos, személyes beszélgetések (diktafon)

2024. október–december: videófelvevételek készítése, beszélgetések archiválása, rövid kisfilmek publikálása

Az interjúkból készült rövid részletek a film.foruminst.sk oldalon tekinthetők meg.

A Prohászka Ottokár Körök Szövetségének története

Programvezető: Czáboczký Szabolcs

Résztvevő: Czáboczký Szabolcs

Támogató: KKA

Ütemterv: 2024. január–december

A projekt célja az volt, hogy feltérképezze a Prohászka Ottokár Körök Szövetségének társadalmi hatását a rendelkezésre álló szakirodalom, levéltári források, illetve korabeli sajtóanyagok segítségével. A kutató az elmúlt év folyamán elsősorban a szakirodalom ismereteinek elsajátítására fordított időt, amely során nemcsak a Prohászka Körökkel kapcsolatos, meglehetősen kevés elemzői munkával ismerkedett meg, hanem szükségesnek érezte, hogy a szervezetet egy szélesebb kontextusba helyezze el, amire eddig korábban senki nem vállalkozott. Ez a kontextus az idei év kutatási eredményeinek leírásába került be. A kutató Kassán (Štátny archív v Košiciach, Archív mesta Košice) és Budapesten (Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára, Országos Széchenyi Könyvtár) végzett kutatást, amit a következő év folyamán más helyszíneken is folytatni kíván.

Kimenet: 10 oldalas kutatási jelentés

Könyvtárak, dokumentáció és archiválás

Bibliotheca Hungarica

Folyamatos működés, szolgáltatások – dokumentációs tevékenység

Programvezető: Roncz Melinda

Munkatársak: Sebő Beáta, Vermes Annamária

Partnerintézmények: Szlovákiai magyar kiadók, EISZ Nemzeti Program

Kapcsolattartás a szlovákiai kiadókkal, tankönyvek, évkönyvek beszerzése; kapcsolat fenntartása Szlovákia magyar lakta területeinek könyvtáraival és magyarországi könyvtárakkal (Országos Széchényi Könyvtár, Dr. Kovács Pál Megyei Könyvtár és Községi Tér), valamint Szlovákia magyar lakta területeinek önkormányzataival.

A könyvtár fő gyűjtőkörébe tartozó, Szlovákiában megjelenő magyar nyelvű kiadványok beszerzése és feldolgozása, valamint a kézikönyvtár rendezése és számítógépes feldolgozása a Huntéka könyvtári program segítségével.

A dokumentációs tevékenységen kívül közhasznú információs szolgáltatás: számítógép-, szkennert- és internethasználat, fénymásolási lehetőség kutatók számára. Egyéni kérésre különböző irodalomjegyzékek, helytörténeti bibliográfiák, repertóriumok kerülnek összeállításra. A könyvtár használói az EISZ Nemzeti Program jóvoltából szabadon hozzáférhetnek: a szaktárs.hu-n található egyes kiadói portfóliókhoz, az Akadémiai Kiadó Szótárcsomagjához, a szótudastar.hu adatbázishoz, az Akadémiai Kiadó Folyóiratcsomagjához, az interkonyv.hu online könyvadatbázishoz, a MeRSZ.hu-n elérhető tartalmakhoz és az USC Shoah Foundation Visual History Archive nemzetközi adatbázisához, valamint az Arcanum Adatbázis Kft. jóvoltából az Arcanum Digitális Tudománytárhoz.

A könyvtár a kutatók igényei szerint, személyesen, de akár e-mailben, telefonon is nyújt információt, küldi a kért dokumentumokat. Információkat szolgáltat a szlovákiai magyar, de a magyarországi, a határon túli magyarság ügyeivel foglalkozó intézményeknek is.

A kiadóktól, illetve magánkézből a könyvtárba kerülő könyveket folyamatosan vezetik be a gyarapodási jegyzékbe, sorolják be a gyűjteményükbe a Huntéka integrált könyvtári program segítségével. A 2024-es évben kb. 1 000 kötettel bővült a könyvtár állománya, ennek kétharmada teljesen új, a katalógusban még nem szereplő kiadvány volt, ezen kívül 300 darab másodpéldány került a könyvtárhoz. Bizonyos kötetek esetében a kiadványok bibliográfiai és tartalmi adatai mellett azok analitikáival is bővültek (közel 500 analitikai leírással bővült a katalógus), valamint nyilvános megjegyzésként került a kötet adatlapjára, ha dedikációval ellátott példányról volt szó.

A könyvkatalógus online elérhetősége: <https://forum.opac3.monguz.hu/>

2024-ben a könyvtárnak éves látogatói létszáma meghaladta a 100 főt, ezek mintegy fele személyesen, több alkalommal is kutatót a könyvtárban, míg a kutatók másik fele csupán távúton – e-mailen és telefonon, illetve a közösségi portálokon keresztül – vette igénybe a könyvtári szolgáltatásokat.

A könyvtár jó kapcsolatot ápol a szlovákiai kiadókkal, így az év folyamán több kiadó újonnan jelent kiadványaival is gyarapodott az állomány. Az év első felében bővült a korábbi években állományba vett id. Tuba Lajos és Zalabai Zsigmond könyvhagyatéka. Áprilisban két nagy doboznyi könyv került a pozsonyi Magyar Tanszékről a Bibliotheca Hungaricába. Májusban mintegy 150 kötettel bővült a könyvtár tankönyvi állománya a pozsonyi Národný inštitút vzdelávania a mládeže könyvtárának jóvoltából. Novemberben került a könyvtárba

Kovács László könyvhagyatékának egy jelentős része, a 13 doboznyi anyag rendszerezése és feldolgozása 2025-ben esedékes. Év végén pedig Varga Sándor adományozott több doboznyi könyvet és folyóiratot könyvtárunknak. Ezenkívül még több kisebb könyvadomány, könyvtári cserepéldány és hagyatéki gyűjtemény érkezett, amelyek feldolgozása folyamatosan történik.

A könyvtár évek óta helyhiánnyal küzd, ezért az adományként beérkező gyűjtőkörön kívül eső kiadványokat és sokadik példányokat nem veszik állományba, hanem más könyvtáraknak ajánlják fel. A könyvtár először 2022-ben ajánlotta fel Szlovákia magyar lakta területein működő könyvtárak számára a fölpéldányait, 2024-ben ezt a listát kibővítette a nemzeti és magyarországi szakkönyvtárakra is (SNK, OSZK, OPKM). A listán szereplő kb. 2 200 könyv közül kb. 900 darab talált új gazdára.

A gyarapodó gyűjtemény okozta helyhiányt a 2023-as év decemberétől külső raktár bérletével oldották meg. A raktár egy részét sikerült a Csallóközi Könyvtár leselejtezett polcaival bebútorozni, amelyekre az év folyamán megkezdtek a kiválasztott állományrészek kiköltöztetését, párhuzamosan azok katalógusban szereplő polcjelzeteinek átírásával. Az év végére a Videógyűjtemény kazettáit, a Hazaiak a külföldi sajtóban c. projekt során feldolgozott folyóiratok lapszámain és a Jakab István hagyaték könyveit helyezték át a külső raktár polcaira.

Folyóíratár

Programvezető: Roncz Melinda

Munkatársak: Sebő Beáta, Vermes Annamária

A Bibliotheca Hungarica folyamatosan egészíti ki a szlovákiai magyar folyóirat-gyűjteményét. Célja a kurrens periodikák új számainak, valamint a hagyatékokból, ajándékokból beérkező régebbi folyóiratoknak a feldolgozása és archiválása. Folyamatosan szerzik be az eddig hiányzó számokat is. Személyesen, telefonon vagy e-mailben tartják a kapcsolatot a folyóiratok szerkesztőseivel. Jelenleg több mint 200 fajta folyóirat van az 1948 előtti időszakból, és több mint 520 fajta folyóirat található a gyűjteményben az 1948 utáni időszakból.

Ezekon kívül megtalálhatók még a Szlovákiában élő más kisebbségek (15 fajta) folyóiratainak egyes számai, szlovák nyelvű folyóiratok (42 fajta), valamint külföldön megjelenő magyar nyelvű lapok (130) ide került számai. 2024-ben ez utóbbi gyűjteményből 25 fajta folyóirat lapszámaint leltározták és nézték át, kiválogatva azokat a lapszámokat, amelyek cikkei között a szlovákiai magyarokra vonatkozó cikkek, vagy a hazai szerzők által írt publikációk vannak.

2024-ben is feladatuknak tekintették a kurrens lapok beszerzését, feldolgozását, archiválását, a régebbi lapszámok felkutatását és a kutatók rendelkezésére bocsátását. Tovább aktualizálták a meglévő adatbázisaikat, amelyek az Intézet honlapján is elérhetőek. Január hónapban archiválták és feldolgozták a 2023-as év folyamán ide került folyóiratok, periodikák adatait. Tovább folytatódott a 2021-ben elkezdett az 1948 utáni időszakban kiadott szlovákiai magyar folyóiratok szisztematikus leltárja, amely során az állomány több mint hétnyolcadának lapszámaint sikerült leellenőrizni, bibliográfiai leírásukat kiegészíteni. A kibővült lista hozzáférhető a Bibliotheca Hungaricában, illetve online: <https://adatbank.sk/gyujtemeny-kategoriak/folyoirattar/>.

Az év elején a raktárban található állomány leltárját és átköltöztetését csőtörés hátráltatta. Az állomány ugyan nem sérült, de az átalakítási munkálatok miatt a raktár egy részét több hétre kiürítették, másik felét pedig hermetikusan lezárták. Az átalakítás végeztével leltárt végeztek, ekkor az 1948 után megjelent folyóiratok nagy része más polcra került, illetve a lezárt részekről is megkezdődött a külföldi lapok leltárja, kiválogatása, számítógépes feldolgozása és külső raktárba szállítása.

2024-ben a könyvtár állományából kerültek digitalizálásra a *Dolgozó Nő* és a *Nő c.* lapok korábbi évfolyamai, valamint a *Nap* lapszámai, amelyet megelőzőtt azok leltárja és a szkennelésre való előkészítése. A *Nap* lapszámainak tartalomjegyzékét a könyvtár munkatársai készítették el.

A 2015-ben megkezdett cikkadatbázis bővítése idén is folytatódott. Jelenleg a Huntéka könyvtári program olvasói felületén közel 32 000 cikk bibliográfiai adatai olvashatók. A cikkek adatlapjai a folyóiratok adatlapjaihoz vannak kapcsolva, aminek köszönhetően a felhasználóknak lehetőségük van a folyóiratok cikklistának kiszűrésére és böngészésére is. Az integrált könyvtári programban azonban bizonyos cikkszám felett az adatlapok újbóli szerkesztése nehézkessé válik. Ezt a könyvtárosok 2024-ben a folyóirat-adatlapok és a cikkek adatlapjai közé illesztett köztes szintek létrehozásával oldották meg. Első lépésben a folyóirat adatlapjához több köztes szintet (öt éves, tíz éves periódus) kapcsoltak, majd a létrehozott köztes szintekhez kapcsolták az adott években megjelent cikkeket. A munka folyamán 7 600 cikk adatlapját írták át.

Fotóarchívum, CD-, DVD- és video gyűjtemény

Programvezető: Roncz Melinda

Munkatársak: Sebő Beáta, Vermes Annamária

A Bibliotheca Hungarica fotóarchívuma ismert sajtófotósok munkáiból jelenleg több mint 144 000 fényképet tartalmaz. A könyvtár a fotóarchívumát programszerűen gyarapítja a felvidéki magyar műemlékek és emlékhelyek jelenlegi állapotát ábrázoló képek dokumentálásával is. Jelentős állományt képvisel az egyre bővülő CD-, DVD- és videógyűjtemény is, amelyek feldolgozása a Huntéka segítségével történik, és a kutatók számára hozzáférhetővé és kereshetővé válik az online katalógus segítségével.

Folyamatosan viszik be a jegyzékükbe a beérkezett fényképeket, dokumentumokat, amelyek a szlovákiai magyarok kulturális és társadalmi életét dokumentálják. Ennek a fotógyűjteménynek egy reprezentatív állománya online is elérhető a Szlovákiai Magyar Adatbank oldalán megtalálható Fotóarchívumban: <https://adatbank.sk/kep-hang/fotoarchivum/>, valamint a <https://digitalisemlekezet.eu/> oldalon.

Szakdolgozatok gyűjteménye

A szolgáltatásaikat igénybe vevő kutatók szakdolgozataival folyamatosan bővülő állomány archiválása és adatainak feldolgozása a Huntéka program segítségével történik. A lista 2024-ben beérkezett szakdolgozatokkal már 259 tudományos munkát tartalmaz, melynek online elérhetősége:

<https://forum.opac3.monguz.hu/results/-/results/shared/bed1377c-6753-42cc-ba24-4b3c7c95bf18>

Szlovákiai Magyar Levéltár

Programvezető: Végh László

Munkatársak: Kőrös Zoltán, S. Forgón Szilvia

A Fórum Kisebbségkutató Intézet levéltára a szlovákiai magyarság életével kapcsolatos levéltári dokumentumokat, a szlovákiai magyar politikai pártok, társadalmi, kulturális és egyéb szervezetek és intézmények iratanyagait, közéleti személyiségek, írók, művészek levelezését, hagyatékát stb. tartalmazza.

2024 folyamán a Csemadok iratait dolgoztuk fel, konkrétan néhány kiválasztott Csemadok-anyagot, amelyekkel a levéltár az utóbbi években gyarapodott (pl. somorjai helyi szervezet; galántai, pozsony-vidéki és érsekújvári járási bizottság).

S. Forgon Szilvia *Koncsol László és Zalabai Zsigmond* hagyatékát dolgozta fel.

2024-ben összesen kilenc kutató látogatott el a levéltárunkba, itt említésre méltó Ondrejcsák Eszter kutatása, aki Szalatnai Rezső, Turczel Lajos, Fábry Zoltán, Győry Dezső és Szabó Rezső hagyatékát kutatta hosszabb ideig. Mint eddig is, elsősorban a Csemadok iratanyaga tartozott a legtöbbet kutatott anyagok közé (Görföl Jenő, Popély Árpád, Gaál Veronika, Nagy Zsófia és mások).

Eddig elkészült leltári jegyzékek:

Személyi hagyatékok és iratgyűjtemények

- Arany A. László hagyatéka*
- Győry Dezső hagyatéka*
- Szalatnai Rezső hagyatéka*
- Ungváry Ferenc hagyatéka*
- Gyönyör József hagyatéka*
- Turczel Lajos hagyatéka (levelezések)*
- Szabó Rezső iratai*
- Varga Sándor iratai*
- Koncsol László
- Zalabai Zsigmond
- Kulturális szervezetek iratai – Csemadok:
- A CSEMADOK KB elnökségi üléseinek jegyzőkönyvei – (1948–2000)*
- A CSEMADOK országos közgyűlései
- Csemadok alapszervezetek története és helytörténeti tanulmányok
- Szervezeti értesítők
- Propaganda az 1950-es, 1960-as évekből
- Történeti tanulmányok
- Táncgyűttek és táncmozgalom
- Táncdalfesztiválok
- Táborok
- Színjátszás
- Színművek és irodalmi műsorok szövegkönyvei
- Névsorok
- Jókai Napok
- Járási konferenciák
- Nemzetközi hadigondozott alapítvány (1993–1994)
- Gombaszögi Országos Kulturális Ünnepegy
- Fesztiválok
- Fábry Napok
- Előadói segédanyagok
- CSMTKE
- Vetélkedők

Pártok iratai

- FMK
- MPP
- Együttélés
 - Alakuló közgyűlés (1989)
 - Alapító kongresszus (1990)

Gyűjtemények

Kisnyomtatványok

A Bibliotheca Hungarica gyűjteményében találhatók színházak műsorfüzetei, meghívók és értesítők különböző kulturális eseményekről (pl. Dunamenti Tavasz, Gombaszögi Országos Dal- és Táncünnepély, Zselízi Országos Népművészeti Fesztivál, Czuczor Gergely Napok, Kazinczy Nyelvművelő Napok, Kodály Napok, Tavaszi szél vizet áraszt, Jókai Napok, Vámbéry Polgári Társulás rendezvényei stb.). A feldolgozott kisnyomtatványok száma eléri a 6 144 darabot.*

Képzőművészeti kiállítások katalógusai

A könyvtár gyűjteményében találhatók képzőművészeti kiállításokról szóló katalógusok (pl. Duna Menti Múzeum, Csallóközi Múzeum, Kortárs Magyar Galéria, Nógrádi Galéria stb.).*

Plakátok

A Bibliotheca Hungarica plakátgyűjteménye felöleli a szlovákiai magyarság szellemi-művészeti életével kapcsolatos dokumentumokat.*

* az interneten jelenleg elérhető jegyzékek

Etnológiai Központ

Néprajzi könyvtár (Bibliotheca Ethnologica)

Felelős: Vataščin Péter, L. Juhász Ilona, Liszka József

Az Etnológiai Központ könyvtára 2024-ben összesen (és kerekén) 200 kötettel bővült. Év végén 10 301 leltározott kiadvány alkotta az állományt.

Az év folyamán két jelentősebb könyvcsomagot kaptunk a budapesti Néprajzi Múzeum mellett a szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeum kiadványaiból, ami összesen mintegy három tucat kötetet jelentett.

Ha a fókusz szűkebbre vonjuk, és a legfrissebb szakirodalmat nézzük, úgy szakmai és intézményi kapcsolatrendszerünkön keresztül összesen csaknem 50 olyan könyvre tettünk szert 2024-ben (köztük a „szokásos” osztrák és német kiadványokra), amelyek 2022 és 2024 között jelentek meg. Ezek piaci értéke meghaladja a 700 eurót. Cserepartnereink viszonzásként egy-egy példányt kaptak az *Acta Ethnologica Danubiana* évkönyvünkből, illetve intézetünk más releváns kiadványaiból.

A könyvtári adatbázis kezelése során az előző években megszokott módon zajlott a rekordok fokozatos javítása, különös tekintettel a hibás vagy hiányos adatok kezelésére, illetve a tárgyszavak felülvizsgálatára.

Az év második felében – elsősorban az új kiadványok bemutatásával – igyekeztünk többször tematizálni a gyűjteményt az Etnológiai Központ Facebook-oldalán keresztül. A könyvtárszobánkban egyúttal létrehoztunk egy háromszintes kis „bemutatópolcot”, amelyeken rendszeresen cserélve új vagy kuriózumszámba menő példányokat helyezünk el.

A könyvtár látogatottsága hasonló módon alakult, mint az elmúlt években. Ez azt jelenti, hogy viszonylag kevés számú olvasó keresett fel minket, ám akik ezt megtették, azok között hivatásos kutatók, egyetemi oktatók és hallgatók, valamint helytörténészek voltak.

Néprajzi adattár

Felelős: L. Juhász Ilona, Vataščin Péter, Liszka József,

Az Etnológiai Központ gyűjteménye. Az adattár egyrészt kéziratos, jórészt közöletlen néprajzi gyűjtésekből áll Dél-Szlovákia magyarok lakta területéről. Másrészt benne foglaltatik a (Cseh)Szlovákiai Magyar Néprajzi Társaság 1989–1999 közötti tevékenységének teljes dokumentációja (levelezés, jegyzőkönyvek, programok stb.). A gyűjtemény több mint 23 ezer lapnyi szöveget tartalmaz. (A jegyzék az Intézet internetes honlapján hozzáférhető.) 2024-ben tovább folyt az időközben gyűjtött anyagok rendezése, illetve az adattári anyagjegyzék további internetes megjelenítésének előkészítése. A Gergely András nyomtatásban megjelent cikkeinek, tanulmányainak teljes gyűjteménye (lapkivágatok, különnyomatok, fénymásolatok formájában) állományunkba került, aminek jegyzékét a nyári hónapokban intézetünkben szakmai gyakorlatát töltő Topos Annabella (ELTE BTK Néprajzi Tanszék, Budapest) készítette el, amely hamarosan elérhető lesz digitális formában is. A kutatók kiszolgálását az év folyamán Vataščin Péter és L. Juhász Ilona végezte.

A Szakrális Kisemlék Archívum

Felelős: Liszka József

A Szakrális Kisemlék Archívum normálmenetű bővítése, karbantartása folyamatosan zajlott, miközben a digitális kisemlékbibliográfia digitalizálása is folytatódott (lásd a futó projektek sorában). Az Etnológiai Központ idei évkönyve (*Acta Ethnologica Danubiana* 26.) egyrészt az egy évvel korábbi rozsnyói kisemlékkutató konferencia válogatott előadásait is tartalmazza, ezek begyűjtése, szerkesztése, fordítása szintén ebben az évben zajlott.

Kapcsolódó publikációk:

1. Liszka József: A „szakrális terek” szakralitásának kérdéseihez. A szádudvarnoki példa. *Ethnographia* 135 (2024/3), 407–430. p.
2. Liszka József: „Vo vašej sladkej materinskej reči“. K príčinám vzniku sakrálnych objektov (na príklade etnicky zmiešanej oblasti južného Slovenska). *Národopisná revue* 34 (2024/3), 199–214. p.

Digitalizálás, internet, adatbázisok

Szlovákiai Magyar Adatbank

Felelős: Konkoly László

Munkatársak: Tuba Dániel, Szamák Mihály, Ryšavý Pál, Simon Attila

Partnerintézmények: Arcanum (Budapest)

A Fórum Kisebbségkutató Intézet évek óta dolgozik könyvtári és levéltári anyagainak a digitalizálásán, illetve azok internetes megjelenítésén. A program célja a szlovákiai magyarokra vonatkozó történeti, kulturális és társadalmi információk rendszerezett gyűjtése, feldolgozása, szolgáltatása (bibliográfiák, lexikonok, statisztikák, helységnévtárak, térképek, kronológiák, digitalizál könyvek és folyóiratok, vendég honlapok, kutatási adatbázisok, intézményi kataszterek, irodalmi adattár, folyóiratok, tematikus társadalomtudományi kutatási blokkok, fotótár, linktár stb.) és az internetes megjelenítés segítségével ezekhez a kulturális értékekhez való széleskörű hozzáférés biztosítása. A portál első verziója 2007 decemberétől indult, azóta többször átdolgozásra került. A jelenlegi verzió 2019 decemberétől üzemel. Az Adatbank egy önálló webcímen érhető el: <https://adatbank.sk>, amelyhez kapcsolódva időközben létrejött több szubdomén is (pl. rendezvények.adatbank.sk, telepulesek.adatbank.sk stb.). Az összes intézeti honlap jelenleg is egy WordPress Multisite motor alatt fut.

A 2024-es évben a digitalizált lapok gyűjteménye bővült jelentősebben. Felkerültek az oldalra a *Losonci Újság* 1906 és 1911 közötti, a *Nő (Dolgozó Nő)* 1952 és 1992 közötti lapszámai, illetve a *Nap* című folyóirat 1989-től 1995-ig megjelent példányai. Ezzel mintegy 37 ezer új oldallal bővült a digitalizált lapok gyűjteménye.

2024-ben került fel a hagyatéki jegyzékek közé *Koncsol László* és *Zalabai Zsigmond* hagyatékának jegyzéke.

Digitális Emlékezet (Szlovákiai Magyar Fotóbank – digitalisemlekezet.eu)

Programvezető: Simon Attila

Résztvevők: Tuba Dániel, Ryšavý Pál

Ütemterv: 2024. 1. 1. – 2024. 12. 31.

A projektum célja a szlovákiai magyar közösség kényszerű létrejötté 100. évfordulójának alkalmából az elmúlt 100 év szlovákiai magyarok életét és a dél-szlovákiai térség átalakulását dokumentáló képi anyag megőrzése és közzététele. Ennek elérése céljából az intézet egy digitális fotógyűjteményt (fotók, negatívok és dia-k) alakított ki, amelyet a Digitális Emlékezet című külön honlapon érhetnek el az érdeklődők. Az egész éves tevékenység magában foglalja a további terepkutatást, digitalizálást, katalogizálást és szoftverfejlesztést, valamint a képi anyag nyilvános megjelenését az interneten.

A 2024-es évben került sor a digitalisemlekezet.eu honlap megújítására, amelynek legfontosabb elemét a fotók leírásában található hibák javítása és egy új felhasználóbarát felület kialakítása jelentette.

Az új felületet a PixelWeb kft. készítette.

A Fórum Kisebbségkutató Intézet publikációi 2024-ben

A publikációk megvásárolhatók papíralapú vagy elektronikus formában a Fórum Kisebbségkutató Intézet Könyvesboltjában az interneten: <http://forumeshop.sk/>

Könyvek, monográfiák

BAKI ATTILA–GYUROVSZKY LÁSZLÓ: *Kényszer hatása alatt. A (cseh)szlovákiai magyarság története a számok tükrében. Népszámlálások, választások és iskolák 1919–2024.* Somorja, Fórum Kisebbségkutató Intézet, 2024, 352 p., /Nostra Tempora, 34./ ISBN 978-80-89978-37-3

BOTIKOVÁ, MARTA–DEÁKY, ZITA: *The Life of Women in Slovakia and Hungary (1955–1989). As seen by two women ethnologists.* Somorja, Fórum Kisebbségkutató Intézet, 2024, 304 p., /Interethnica, 12./ ISBN 978-80-89978-40-3

POPÉLY ÁRPÁD–SIMON ATTILA: *Magyar parlamenti képviselet Csehszlovákiában. Magyar nemzetiségű képviselők a prágai és a pozsonyi parlamentben 1918–1992.* Somorja, Fórum Kisebbségkutató Intézet, 2024, 304 p., ISBN 978-80-89978-41-0

SIPOS SZILVIA (ED.): *A Szlovákiai Magyar Levéltár kalauza.* Somorja, Fórum Kisebbségkutató Intézet, 2024, 120 p., ISBN 978-80-89978-39-7

Évkönyv

LISZKA JÓZSEF (ED.): *Acta Ethnologica Danubiana 26. Az Etnológiai Központ Évkönyve. / Ročenka Výskumného centra európskej etnológie / Jahrbuch des Forschungszentrums für Europäische Ethnologie.* Komárom–Somorja, Fórum Kisebbségkutató Intézet Etnológiai Központja, 2024, 344 p., ISBN 978-80-89978-42-7

Folyóirat

Fórum Társadalomtudományi Szemle, 2024/1–4. szám (176, 192, 196 és 184 p.), 26. évfolyam. Somorja, Fórum Kisebbségkutató Intézet, 2024, ISSN 1335-4361 (forumszemle.eu)

Fórum Társadalomtudományi Szemle / Forum Social Sciences Review, 2024/5 (146 p.), Vol. 26. Somorja, Fórum Kisebbségkutató Intézet, 2024, ISSN 2729-9740 (<https://forumszemle.eu/szemle-archiv/?szemle=2024-5>)

A munkatársak publikációs jegyzéke – 2024

CZÁBOCZKY SZABOLCS

Tanulmány

1. Czáboczký Szabolcs: Career Paths of Zipser Deutsche Partei Mayors in Interwar Spiš, In: Szeghy-Gayer Veronika (ed.): *Civil Servants under Changing Regimes in Central and Eastern Europe in the First Half of the 20th Century*, Institute of Social Sciences CSPA – Slovak Academy of Sciences, Košice, 57–71. p.

2. Czáboczký Szabolcs: A Deutscher Kulturverband és a Deutscher Turnverein korai tevékenysége a Szepességen (1922–1935), *Regio*, 32 (2024), 1. sz., 3–27. p.

Recenzió

1. Czáboczký Szabolcs: Szeghy-Gayer Veronika: Tost László, Kassa Polgármestere, *Századok*, 158 (2024), 3. sz., 590–592. p.

2. Czáboczký Szabolcs: A totalitás benyomása alatt, *Kisebbségi Szemle*, 9 (2024), 3. sz., 107–110. p.

Tudománynépszerűsítő írás

1. Czáboczký Szabolcs: Magyarónok és Hergelaufenerek – A két világháború közötti Szlovénia német ajkú társadalmairól, Tenyleg.com, URL: [<https://tenyleg.com/2024/10/12/magyar-onok-es-hergelaufenerek-a-ket-vilag-haboru-kozotti-szlovenszko-nemet-ajku-tarsadalmairol/>]

GYURGYÍK LÁSZLÓ

Tanulmány

1. Gyurgyík László: A szlovákiai magyarsághoz tartozók számának, arányának változása járások szerint a 2011. és a 2021. évi népszámlálás adatai alapján. In *Fórum Társadalomtudományi Szemle*, 2024, 2. sz. 43–64. p.

2. Gyurgyík László: A szlovákiai magyarság demográfiai változásai 2001–2020 Házasságkötési és válási mozgalom. In *Fórum Társadalomtudományi Szemle*, 2024, 4. sz. 45–64. p.

LAMPL ZSUZSANNA

Monográfia (kollektív):

1. Zuzana Mészáros-Lampl: Vývoj počtu príslušníkov maďarskej národnosti v Slovenskej republike a príčiny ich úbytku; recenzent: Ľudmila Lipková, Radoslav Ivančík, 2023. In: *Identita, menšina a zahraničná politika na Slovensku po roku 1989*; ed. Radoslava Brhlíková. – 1. vyd. – Bratislava: VEDA, 2023. ISBN 978-80-224-2021-1, s. 37–61.

Tanulmány:

1. Zuzana Mészáros-Lampl – Mária Kočnerová: Development of Media Consumption of Hungarians in Slovakia in the Light of Empirical Data. In: *Journal of Nationalism, Memory and Language Politics*. 2024/2, eISSN 2570-5857, <https://sciendo.com/article/10.2478/jnmlp-2024-0007>, DOI 10.2478/jnmlp-2024-0007

2. Lampl Zsuzsanna: Fele igen, fele nem, avagy 2024-es vélemények az Európai Unióról a szlovákiai magyarok körében. In. Kárpát-Haza Szemle, Húsz éve az Európai Unióban – 2024. különszám. ISSN 2732-178, p. 19–30. https://nski.hu/admin/data/file/20241129/khsz_2024-kulonszam_20eveazeuropaiunioban.pdf

3. Lampl Zsuzsanna: Hosszúréti megállók. In. Horváth Júlia Borbála (szerk.): Do you speak magyar? Merre folyik a patak?, Budapest: MediaCom Kiadó 2024, p. 63–75.

Fordítás:

1. Lampl Zsuzsanna: Krno Svetozár: Gömör, a sokarcú régió. In. Horváth Júlia Borbála (szerk.): Do you speak magyar? Merre folyik a patak?, Budapest: MediaCom Kiadó 2024, p. 291–298.

Publicisztika:

1. Lampl Zsuzsanna: Varázspálca, Új Szó, 2024.1.7., <https://ujsoz.com/velemeney/varazspalca>

2. Lampl Zsuzsanna: Az újságíró felelőssége, Új Szó, 3.18., <https://ujsoz.com/velemeney/az-ujsgiro-felelossege>.

LISZKA JÓZSEF

Tanulmány

1. A szóbeliségtől az írásbeliségig – és vissza? Jegyzetek Albert Wesselski korai munkássága kapcsán. *Fórum Társadalomtudományi Szemle* 26, 2024/2, 65–92. p. ISSN 1335-4361

2. A „szakrális terek” szakralitásának a kérdéseiről. A szádudvarnoki példa. *Ethnographia* 135 (2024/3), 407–430. p. ISSN 0014 1798

3. „Vo vašej sladkej materinskej reči“. K príčinám vzniku sakrálnych objektov (na príklade etnicky zmiešanej oblasti južného Slovenska). *Národopisná revue* 34 (2024/3), 199–214. p.

4. Semmiségen nagy vár épül... Egy magyarul hallott tréfa nemzetközi hátteréhez. *Fórum Társadalomtudományi Szemle* 26, 2024/4, 17–44. p. ISSN 1335-4361

5. Térdig a kincsekben... A „népi kultúra” értékei megítélésének változásai. *Acta Ethnologica Danubiana* 26 (2024), 281–285. p. ISBN 978-80-89978-42-7

Összeállítás, szerkesztés

1. *Acta Ethnologica Danubiana* 26 (2024), 344 p. ISBN 978-80-89978-42-7

2. Marta Botiková–Zita Deáky: *The Life of Women in Slovakia and Hungary (1955–1989)*. As seen by two women ethnologists. Šamorín–Komárno: Forum Minority Research Institute Research Centre of European Ethnology 2024, 223 p. ISBN 978-80-89978-40-3 /Interethnica 12./

Recenzió

1. Az identitások arcai. Reflexiók Komoróczy Géza legutóbbi könyvei kapcsán. *Fórum Társadalomtudományi Szemle* 26, 2024/3, 169–174. p. ISSN 1335-4361

2. Blaschka, Martina szerk.: Kleindenkmale Baden-Württemberg. *Acta Ethnologica Danubiana* 26 (2024), 311–313. p. ISBN 978-80-89978-42-7

3. Lozoviuk, Petr–Vítková, Martina: Etnologie pláže. *Acta Ethnologica Danubiana* 26 (2024), 314–318. p. ISBN 978-80-89978-42-7

4. Oppeker, Walpurga szerk.: Klein- und Flurdenkmäler als Zeugen religiöser und profaner Kultur. *Acta Ethnologica Danubiana* 26 (2024), 318–321. p. ISBN 978-80-89978-42-7

Hírek, kutatási beszámolók

1. Állapotrajzok, törekvések és perspektívák. Konferencia a magyarországi német kisebbség mai kulturális kihívásairól *Acta Ethnologica Danubiana* 26 (2024), 329–330. p. ISBN 978-80-89978-42-7

Egyéb

1. Az Integrátor. Végh László 75. születésnapjára. *Fórum Társadalomtudományi Szemle* 25, 2024/1, 155–158. p. ISSN 1335-4361

2. Kísérlet a felfoghatatlan feldolgozására. Töredékek Lukács László halála kapcsán *Acta Ethnologica Danubiana* 26 (2024), 338–342. p. ISBN 978-80-89978-42-7

MRVA MARIANNA

tanulmány

1. Mrva Marianna: Jazyk kultúrnej a mediálnej spotreby Maďarov na Slovensku a jeho vzťah k národnej identite. In Žiak, Peter (ed.): *Mapovanie symbolických hraníc v našej spoločnosti*. Národné osvetové centrum, Bratislava, 2024. ISBN 978-80-7121-389-5. s. 102–112.

ÖLLÖS LÁSZLÓ

Monográfia, könyv

1. László Öllös, Radoslava Brhlíková, Zuzana Mászárosová-Lampl: *Identita, Menšiny, a zahraničná politika na Slovensku po roku 1989*. VEDA, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, Filozofická fakulta Univerzity Košatnána Filozofa v Nitre, Katedra filozofie a politológie, Bratislava, 2023, 137.p. ISBN 978-80-224-2021-1. (A monográfia 2024-ben jelent meg.)

Tanulmány

1. Öllös László: A kritika veszélye. . In: *Fórum Társadalomtudományi Szemle* 26 (2024), 4. sz. 3–19. p. ISSN: 1335-4361

POPÉLY ÁRPÁD

Monográfia, könyv:

1. Popély Árpád – Simon Attila: *Magyar parlamenti képviselő Csehszlovákiában. Magyar nemzetiségű képviselők a prágai és a pozsonyi parlamentben 1918–1992*. Somorja, Fórum Kisebbségkutató Intézet, 2024, 303 p., ISBN 978-80-89978-41-0

Tanulmányok:

1. Popély Árpád: Kolonizáció Dél-Szlovákiában a két világháború között. Területi és etnikai következmények számokkal. In Horváth Júlia Borbála (sorozatszerk.): *Merre folyik a patak? Felvidék / Várhosszúrért*. Budapest, MediaCom Kiadó /A Kárpát-medence felfedezése. Do you speak Magyar? 1./, 2024, 244–254. p., ISBN 978-615-82517-0-9

2. Popély Árpád: „Antidemokratikus, értelmetlen és kegyetlen.” Csehszlovákiai magyar emlékiratok a lakosságcsereéről. *Fórum Társadalomtudományi Szemle* XXVI. évf. (2024) 3. sz., 3–24. p., ISSN 1335-4361

SIMON ATTILA

Monográfia, könyv:

1. Popély Árpád – Simon Attila: *Magyar parlamenti képviselő Csehszlovákiában. Magyar nemzetiségű képviselők a prágai és a pozsonyi parlamentben 1918–1992*. Somorja, Fórum Kisebbségkutató Intézet, 2024, 303 p., ISBN 978-80-89978-41-0

Tanulmány, könyvfejezet

1. Religiöse Bindungen der Magyaren in der Slowakei. In *Handbuch der Religions- und Kirchengeschichte der Slowakei im 20. Jahrhundert*. Zückert, Martin [Zostavovateľ, editor]. – 1. vyd. – Göttingen (Nemecko) : Vandenhoeck & Ruprecht, 2024. – ISBN 978-3-525-30248-4, s. 331–362.

2. Simon Attila: Otázka verejných zamestnancov maďarskej národnosti na južnom Slovensku po vzniku Československa. In *Verejní zamestnanci v meniacich sa režimoch v prvej polovici 20. storočia*. Szeghy-Gayer, Veronika [Zostavovateľ, editor] ; Košice (Slovensko) : Slovenská akadémia vied. Centrum spoločenských a psychologických vied. Spoločenskovedný ústav Centra spoločenských a psychologických vied SAV, 2024. ISBN 978-80-89524-95-2, s. 84-91.

3. Simon Attila: Štátne a národné hymny ako zdroje konfliktov na Slovensku počas Prvej Československej republiky. In *Historický časopis* ISSN 0018-2575. ISSN (online) 2585-9099. – Roč. 72, č. 2 (2024), s. 307–328.

4. Simon Attila: Himnuszperek a két háború közötti Csehszlovákiában. Adalék a szlovákiai magyarok és a csehszlovák állam viszonyához. *Fórum Társadalomtudományi Szemle*, 26., (2024), 2. sz. s. 3–28.

5. Simon Attila: Školské oslavy v maďarských školách na Slovensku medzi dvoma vojnami. In *Acta Historica Posoniensia* (40. Historické rozhľady : K životnému jubileu doc. PaedDr. Viliama Kratochvíla, PhD.) Daniš, Miroslav [Zostavovateľ, editor] Bratislava (Slovensko) : Univerzita Komenského v Bratislave, 2024. ISBN 978-80-89743-55-1, s. 185–196.

Tudománynépszerűítő írás

1. Simon Attila: Október 28. és a szlovákiai magyarok. *Új Szó*, Szalon, 2024. október 26.

VATAŠČIN PÉTER

Hírek, kutatási beszámoló

1. Egymás mellett vagy együtt? A kisebbségek kutatása a magyar, a szlovák és a regionális etnológiában. *Acta Ethnologica Danubiana* 26 (2024), 330–333. p. ISBN 978-80-89978-42-7

2. A szlovákiai magyarok értékrendje és annak változásai. *Acta Ethnologica Danubiana* 26 (2024), 333–334. p. ISBN 978-80-89978-42-7

Tudományos ismeretterjesztés, publicisztika

1. Mérlegen a Fórum Társadalomtudományi Szemle 25 éve. *Új Szó*, 2024. 6. 26.

<https://uj szo.com/szalon/merlegen-a-forum-tarsadalomtudomanyi-szemle-25-eve>

2. Egymás mellett vagy együtt? – A dél-szlovákiai néprajzi/antropológiai kutatások magyar és szlovák szemszögből. *Új Szó*, 2024. 11. 10.

<https://uj szo.com/szalon/egymas-mellett-vagy-egyutt-a-del-szlovakiai-neprajziantropologiai-kutatasok-magyar-es>

3. 2031-re 400 ezer alá csökkenhet a szlovákiai magyarság lélekszáma – Gyurgyík Lászlóval beszélgettünk. *Új Szó* 2024.11.22.

<https://uj szo.com/region/2031-re-400-ezer-ala-csokkenhet-a-szlovakiai-magyarsag-latszama-gyurgyik-laszloval>

4. A komáromi hajógyár és a szocialista ipar – munkásszemmel. *Új Szó*, 2024. 12. 09.

<https://uj szo.com/szalon/a-komaromi-hajogyar-es-a-szocialista-ipar-munkasszemmel>

Egyéb

1. Nyitva maradt kérdések, régi és új problémák [Válasz a Regio szerkesztőségének körkérdésére]. *Regio* 2024/4, 182–189. p. ISSN 0865-557X

Az Intézet által szervezett konferenciák és szemináriumok

A szlovákiai magyarok politikai magatartása 2020–2023

Időpont: 2024. március 1.

Helyszín: Somorja, Fórum Kisebbségkutató Intézet

Rendezők: Fórum Kisebbségkutató Intézet

Résztevők: Öllös László

A szlovákiai magyarok politikai magatartása 2020–2023 címmel rendezett tudományos konferenciát a Fórum Kisebbségkutató Intézet 2024. március 1-jén, Somorján, a Fórum Intézet székházában. A konferencia lehetőséget kívánt nyújtani ahhoz, hogy szakmai párbeszéd induljon a hazai magyar politika helyzetéről, kiemelten kezelve az utóbbi két parlamenti választás eredményeit.

A konferencián a téma legjobb hazai szakértői tartottak előadást, amelyet élénk vita követett a konferencián megjelent szép számú érdeklődő közönség bevonásával.

A konferencia sajtóvisszhangja:

<https://napunk.dennikn.sk/hu/3862246/ha-egy-kerdest-megvalaszolunk-tiz-uj-merul-fel-helyettemilyen-jovo-var-az-etnikai-politizalasra-szlovakiaban/>

<https://www.reflex24.sk/regio/2024/03/09/mikent-valtozik-a-szlovakiai-magyarok-politikai-magatartasa/>

Tudomány kisebbségi közegben – konferencia a Fórum Társadalomtudományi Szemle fennállásának 25. éve alkalmából

Időpont: 2024. június 14.

Helyszín: Somorja, Fórum Kisebbségkutató Intézet

Rendezők: Fórum Kisebbségkutató Intézet

Résztevők: Csanda Gábor, Öllös László

A konferencia a szlovákiai magyar kisebbséggel kapcsolatos hazai folyóiratbeli publikációk szakmai hozadékát térképezte fel és értékelte a következő tudományterületeken belül: nyelvészet, történetírás, etnológia, szociológia és demográfia, politika- és kultúratudomány. E tudományágak mindegyikéről egy-egy szakember adott elő, elismert, nemzetközi kitekintésű, többéves hazai és nemzetközi tapasztalattal rendelkező kutatókról van szó: Filep Tamás Gusztáv, Gráfik Imre, Hadas Miklós, Kontra Miklós, Szarka László. A konferencia a szlovákiai magyarság tudományos tevékenységének jelenlegi helyzetét kívánta kritikusan értékelni a hazai publikációs lehetőségek tükrében. A téma a humán és társadalomtudományi kutatói tevékenység eredményességének perspektíváira vonatkozó kérdéseket vetett fel, mindenekelőtt a Fórum Társadalomtudományi Szemle negyedszázados tapasztalataiból kiindulva. Kimenet: az előadások közreadása a Fórum Társadalomtudományi Szemle aktuális (27.) évfolyamának első lapszámában (2025/1.).

Sajtóhírek/beszámolók a konferenciáról:

1. Magyar Interaktív Televízió: 2024. 07. 17., 07.19., 08. 02., 08. 07., 08. 09., 08. 11., 08. 13.
2. Új Szó, Szalon, 2024. 06. 22.
3. Új Szó online: 2024. 06. 26.

Egymás mellett vagy együtt? A kisebbségek kutatása a magyar, a szlovák és a regionális etnológiában

Dátum: 2024. október 18.

Helyszín: Komárom

Rendező: Fórum Kisebbségkutató Intézet komáromi Etnológiai Központja

Résztvevő: Liszka József, L. Juhász Ilona, Vataščin Péter

A szlovák nyelven lezajlott nemzetközi tanácskozáson (Vedľa seba alebo spolu? Výskum menšín v maďarskej, slovenskej a regionálnej etnológii) hét kutató adott elő, akik arra keresték a választ, hogy miként jelennek meg az etnikai kisebbségek a néprajzi/etnológiai/antropológiai kutatásokban, akár ezen diszciplínák történetét, akár a jelenben folyó vizsgálódásokat nézzük. Különös hangsúlyt kapott a dél-szlovákiai térség, azon belül a magyar–szlovák interetnikus viszonyok megannyi kérdése. E kapcsán felmerült a szlovák és magyar szakemberek közti párbeszéd múltja és jelene is.

Az Etnológiai Központ 2025-re tervezett évkönyvében (Acta Ethnologica Danubiana 27) egy-egy előadás várhatóan tanulmány formájában is megjelenik majd.

A tanácskozás a Kisebbségi Kulturális Alap támogatásával valósult meg.

Sajtóhírek/beszámolók a konferenciáról:

1. Egymás mellett vagy együtt? – műhelykonferencia az Etnológiai Központban (sajtóhír, 2024. 10. 20.)

<https://foruminst.sk/2024/10/20/egymas-mellett-vagy-egyutt-muhelykonferencia-az-etnologiai-kozpontban/>

2. Vataščin Péter: Egymás mellett vagy együtt? A kisebbségek kutatása a magyar, a szlovák és a regionális etnológiában. Acta Ethnologica Danubiana 26 (2024), p. 330–333. ISBN 978-80-89978-42-7

3. Vataščin Péter: Egymás mellett vagy együtt? – A dél-szlovákiai néprajzi/antropológiai kutatások magyar és szlovák szemszögből. Új Szó (újságcikk, 2024. 11. 10.)

<https://ujso.com/szalon/egymas-mellett-vagy-egyutt-a-del-szlovakiai-neprajziantropológiai-kutatasok-magyar-es>

A szlovákiai magyarok értékrendje és annak változásai

Időpont: 2024. november 21-22.

Helyszín: Komárom, Szekeresgazda Hagyományőrző Egyesület konferenciaterme

Rendezők: Fórum Kisebbségkutató Intézet, SJE TK

Résztvevők: az intézet munkatársai

2024. november 21–22-én Komáromban a komáromi Szekeresgazda Hagyományőrző Egyesület konferenciatermében zajlott le a Fórum Intézet interdiszciplináris tudományos konferenciája, amely *A szlovákiai magyarok értékrendje és annak változásai* címet viselte. A konferencián 19 előadás hangzott el történészek, szociológusok, demográfusok, etnológusok és politológusok előadásában, és 3 új könyvünket is bemutattuk. A konferencia, amelyet szép számú érdeklődő követett, élénk szakmai diskurzusra teremtett lehetőséget.

Sajtóhírek/beszámolók a konferenciáról:

A konferencia előadásai a Szlovákiai Magyar Interaktív Televízió oldalán érhetők el.

Konferencián és szemináriumon való részvétel

CZÁBOCZKY SZABOLCS

Nationalist Polylingualism: Multiple Linguistic Loyalties and National Belonging in East-Central Europe and the Balkans

Előadás címe: „Extra Hungariam non est vita, si est ita, non est ita” So what kind of life is it? The Question of Pro-Hungarian Attitudes among the German-speaking Society of Spiš during the First Czechoslovak Republic.

Időpont: 2024. június 26.

Helyszín: Ljubljana, Szlovénia

Rendezők: Alexander Maxwell (Victoria University, Wellington), Rok Stergar (University of Ljubljana)

Résztevő: Czaboczky Szabolcs

Korupce, klientelismus a krize v Evropě 1789–1989

Előadás címe: „This is how our country’s democracy works: It’s organised with Schnapps and Goulash!” Voter Mobilization Strategies of the Zipser Deutsche Partei and the Karpathendeutsche Partei in interwar Spiš.

Időpont: 2024. szeptember 19–20.

Helyszín: Prága, Csehország

Rendezők: Historický ústav Akademie věd ČR, v. v. i.; Národní archiv; Ústav státu a práva Akademie věd ČR, v. v. i.; Sociologický ústav AV ČR, v. v. i.; Filozofická fakulta Jihočeské univerzity; Filozofická fakulta Univerzity Karlovy; Instytut Historii Uniwersytetu Łódzkiego; Pécsi Tudományegyetem; Deutsch-Tschechische und Deutsch-Slowakische Historische Kommission

Résztevő: Czaboczky Szabolcs

A szlovákiai magyarok értékrendje és annak változásai

Előadás címe: Zipser, Magyarón és Hergelaufener. Jelzőhasználat és értékrend-interpretáció a szlovenszkói német pártok kommunikációjában.

Időpont: 2024. november 21–22.

Helyszín: Komárom, Szlovákia

Rendezők: Fórum Kisebbségkutató Intézet, Selye János Egyetem Tanárképző Kara

Résztevő: Czaboczky Szabolcs

GYURGYÍK LÁSZLÓ

A Selye János Egyetem Református Teológiai Kara és a Magyar Szociológiai Társaság Vallásszociológiai szakosztálya közös műhelykonferenciája

Előadás címe: Szlovákia lakossága felekezeti összetételének alakulása a (cseh)szlovák népszámlálási adatok alapján, különös tekintettel a szlovákiai magyarságra és a felekezeten kívüliekre

Időpont: 2024. 9. 4.

Helyszín: Selye János Egyetem Református Teológiai Kara, Komárom

Rendező: Selye János Egyetem Református Teológiai Kara, Magyar Szociológiai Társaság Vallásszociológiai szakosztálya

Résztevő: Gyurgyík László

A Selye János Egyetem Református Teológiai Kara és a Magyar Szociológiai Társaság Vallásszociológiai szakosztálya közös műhelykonferenciájának keretében Gyurgyík László: Szlovákia lakossága felekezeti összetételének alakulása a (cseh)szlovák népszámlálási adatok alapján, különös tekintettel a szlovákiai magyarságra és a felekezeten kívüliekre címmel tartott előadást, amelyben Szlovákia lakossága felekezeti összetételének változásait elemezte az 1921 és 2021 közötti népszámlálások adatai alapján

A Selye János Egyetem XIV. Nemzetközi Tudományos Konferenciája

Előadás címe: Kik vagytok, felekezeten kívüliek? Adalékok a felekezeten kívüliek társadalomszerkezeti jellemzőinek vizsgálatához

Időpont: 2024. 9. 11.

Helyszín: Selye János Egyetem Komárom Konferenciaközpont

Rendező: Selye János Egyetem Komárom

Résztevő: Gyurgyík László

A Selye János Egyetem XVI. Nemzetközi Tudományos Konferenciája keretében Gyurgyík László: Kik vagytok, felekezeten kívüliek? Adalékok a felekezeten kívüliek társadalomszerkezeti jellemzőinek vizsgálatához 1921 és 2021 között címmel tartott előadást, amelyben az 1921 és 2021 közötti népszámlálások adatai alapján vizsgálta a felekezeten kívüliek társadalomszerkezeti jellemzőinek változásait.

A szlovákiai magyarok értékrendje és annak változásai

Előadás címe: A szlovákiai magyar lakosság vallási összetételének alakulása 1921–2021 között, különös tekintettel a 2011 és 2021 közötti időszakra és a felekezeten kívüliekre

Időpont: 2024. november 21–22.

Helyszín: Komárom

Rendezők: Fórum Kisebbségkutató Intézet, Selye János Egyetem Tanárképző Kara

Résztevő: Gyurgyík László

A Fórum Kisebbségkutató Intézet által a Selye János Egyetem Tanárképző Karával együttműködve megszervezett multidiszciplináris konferencia résztvevői a szlovákiai magyar közösség értékrendjével kapcsolatos kutatásaik eredményét prezentálták.

L. JUHÁSZ ILONA

Egymás mellett vagy együtt? A kisebbségek kutatása a magyar, a szlovák és a regionális etnológiában

Az előadás címe: A magyarok népi kultúrájának kutatása Gömörben

Időpont: 2024. október 18.

Helyszín: Komárom, Etnológiai Központ könyvtárterme

Rendezők: A Fórum Kisebbségkutató Intézet komáromi Etnológiai Központja – Komárom

Résztevő: L. Juhász Ilona

A konferencia elsősorban azt összegezte, milyen volt az együttműködés a szlovákiai magyar és a szlovák szakemberek között az elmúlt évtizedekben, illetve milyen mértékben vették figyelembe a szlovák kutatók a szlovákiai magyar szakemberek munkáinak eredményeit. Az 1989-es rendszerváltást követő időszak tapasztalatai alapján az a konklúzió vonható le, hogy a szlovák szakemberek, akik korábban a nyelvi akadályokra (jazykové bariéry) hivatkoztak, ma, amikor számos néprajzi tanulmány sőt kötet szlovák nyelven is megjelent, mégsem veszik figyelembe a szlovákiai magyar néprajzkutatás eredményeit.

A szlovákiai magyarok értékrendje és annak változásai

Az előadás címe: Az emlékműállítások tendenciái a szlovákiai magyarok körében

Időpont: 2024. november 21–22.

Helyszín: Komárom

Rendezők: Fórum Kisebbségkutató Intézet és a Selye János Egyetem Tanárképző Kara

Résztevő: L. Juhász Ilona

Az előadás összegezte, hogy a különböző impériumváltások, illetve az 1989-es rendszerváltás milyen hatással volt a szlovákiai magyarok emlékjel állításaira, illetve hogyan változott az éppen aktuális hatalom viszonya ezekhez az emlékjelekhez. Az előadó bemutatta, hogy egyes korszakokban milyen emlékjel-típusokat állítottak, majd az éppen regnáló aktuális hatalom melyeket távolított el a helyéről, illetve mely emlékjeleket/szobrokat állítottak fel ismét eredeti helyükön, vagy máshol.

Regionális alternatívák – társadalmi szerepek. Komárom és környéke a 19. századtól napjainkig

Az előadás címe: A komáromi holokauszt emlékezete a temetőben és a köztereken

Időpont: 2024. december 13.

Helyszín: Komárom

Rendezők: a komáromi Impulzus Társaság és a TéKa

Résztevő: L. Juhász Ilona

A konferencián elhangzott és képi prezentációval kísért előadás első része a második világháborút követő időszakban állított emlékjelekről szólt, kihangsúlyozva, hogy a szocializmus időszakában nem állíthattak köztéri holokauszt emlékműveket, így a komáromi zsidóság is a temetőben és az ottani ravatalozóban, valamint a kis zsinagógában avatta fel ezeket. Csupán az 1989-es rendszerváltást követően vált lehetővé, hogy köztereken, köztéri épületeken is elhelyezhesse a Komáromi Zsidó Hitközség a holokausztra emlékeztető objektumokat. Az előadás kitért arra is, milyen módon öröközték meg a túlélők az elpusztított hozzátartozók emlékét a sírköveken.

LAMPL ZSUZSANNA

A szlovákiai magyarok értékrendje és annak változásai

Előadás címe: A szlovákiai magyarok és az Európai Unió

Időpont: 2024. 11. 21–22.

Helyszín: Komárom, Erőd

Rendezők: Fórum Kisebbségkutató Intézet és a SJE Tanárképző Kara

Résztevő: Lampl Zsuzsanna

LISZKA JÓZSEF

Standortsbestimmungen, Intentionen und Perspektiven der Minderheitenkultur der Deutschen in Ungarn gegenwärtig (Konferencia a magyarországi német kisebbségi kultúra helyzetéről)

Előadás címe: Hagyomány és a modernitás között. A szlovákiai magyar és német kisebbség kultúrája a mai Szlovákiában

Időpont: 2024. 06. 21.

Helyszín: Katholische Hochschulgemeinde Edith Stein, Freiburg

Rendező: Institut für Volkskunde der Deutschen des östlichen Europa (IVDE), Freiburg

Résztvevő: Liszka József

A komáromi Etnológiai Központtal immár több évtizednyi szakmai és személyes kapcsolatokat ápoló, a keleteurópai németek néprajzára specializálódott freiburgi kutatóintézet (IVDE) 2024. június 20–22-e között nemzetközi tanácskozást szervezett a magyarországi német kisebbségi kultúra helyzetéről (Standortsbestimmungen, Intentionen und Perspektiven der Minderheitenkultur der Deutschen in Ungarn gegenwärtig). A témát a tanácskozás koncepciójának a kidolgozója, Michael Prosser-Schell tágan értelmezte, ezért a szűken vett dunai svábok témakörhöz összehasonlító jellegű előadásokra is felkért kutatókat. Így került sor az erdélyi németek, vagy a szlovákiai, lengyelországi, ukrainai és magyarországi ruszinok kultúrája bemutatására is. Voltaképpen ez utóbbi koncepció mentén került sor Liszka József, az Etnológiai Központ munkatársa előadására, amely A szlovákiai magyar társadalom változásai az utóbbi 100 évben, különös tekintettel a mindennapi kultúrára című APVV-20-0336 projekt keretén belül készült, és a szlovákiai magyar, valamint németek társadalmának, a tradíció és a modernitás közt balanszírozó kultúrájának, perspektíváinak összehasonlítását célozta: Zwischen Tradition und Moderne. Die Kultur der ungarischen und deutschen Minderheit in der Slowakischen Republik heute.

A szlovákiai magyarok értékrendje és annak változásai

Előadás címe: Térdig a kincsekben... A népi kultúra „értékei” megítélésének változásai

Időpont: 2024. november 21–22.

Helyszín: Komárom

Rendezők: Fórum Kisebbségkutató Intézet és a Selye János Egyetem Tanárképző Kara

Résztvevő: Liszka József

Az előadás az „érték” fogalmának változásait tekintette át a néprajztudomány és a közgondolkodás szempontjából. Létezik-e objektív „érték”-szemlélet, s ami megfigyelhető, az miként változik az idő- és térbeli keretektől függően.

Kimenet:

Liszka József: Térdig a kincsekben... A „népi kultúra” értékei megítélésének változásai. *Acta Ethnologica Danubiana* 26 (2024), 281–285. p. ISBN 978-80-89978-42-7

MRVA MARIANNA

Mapovanie symbolických hraníc v našej spoločnosti (A szimbolikus határok feltérképezése társadalmunkban). A Nemzeti Közművelődési Intézet kollokviuma

Előadás címe: Jazyk kultúrnej a mediálnej spotreby Maďarov na Slovensku a jeho vzťah k národnej identite (A szlovákiai magyarok kulturális és médiafogyasztásának nyelve és annak összefüggései a nemzeti identitással)

Időpont: 2024. 3. 19.

Helyszín: Pozsony, Nemzeti Közművelődési Intézet

Rendezők: Nemzeti Közművelődési Intézet

Résztvevő: Mrva Marianna

A szlovákiai magyarok értékrendje és annak változásai

Előadás címe: Nyelvhasználat és kisebbségi identitás a szlovákiai magyarok körében

Időpont: 2024. 11. 21–22.

Helyszín: Komárom, Erőd

Rendezők: Fórum Kisebbségkutató Intézet és a SJE Tanárképző Kara

Résztvevő: Mrva Marianna

ÖLLÖS LÁSZLÓ

A szlovákiai magyarok politikai magatartása 2020–2023

Előadás címe: Program és kampány

Időpont: 2024. március 1.

Helyszín: Somorja, Szlovákia

Rendezők: Fórum Kisebbségkutató Intézet

Résztvevő: Öllös László

Az előadás az egyes politikai pártok programjait elemezte, valamint azt, amit a kampány során használtak belőlük. Összevetette a magyar–szlovák viszony problematikus elemeivel. Külön foglalkozott az elért eredményekkel, mint ahogy a kudarccal is. Jelentős problémaként jelent meg a XIX. és a XX. század nemzeti hagyományvilágának agresszivitása, és e hagyomány máig nyúló öröksége. Ez az örökség legitimációs bázist kínál ma is. Ámde a globalizáció a kollektív identitás rugalmasabb és nyitottabb formáit igényli.

20 rokov v Európskej únii

Előadás címe: Démos, demokracia a národy EÚ

Időpont: 2024. június 17–19.

Helyszín: Nyitra, Szlovákia

Rendezők: Konstantín Egyetem, Nyitra

Résztvevő: Öllös László

A nemzetközi tudományos konferencia az Európai Unió jelenlegi állapotát elemezte.

Az előadás az Európai Unió válságjelenségeit elemezte, többek között a magyar–szlovák viszony szemszögéből. Megvizsgálta egy közös démosz megszületésének lehetőségét oly módon, hogy az megőrizze, sőt fejlessze a nemzeti sokszínűséget. Külön problémát jelent a másik megértése, valamint a nemzeti múlt kritikája. A kis közép-európai nemzeteknek meg kellene birkózniuk valós teljesítményeiknek a másik elnyomására irányuló erőfeszítéseiktől történő elválasztásával.

A szlovákiai magyarok értékrendje és annak változásai

Előadás címe: Ki vagyok én a politikai közösségben?

Időpont: 2024. november 21–22.

Helyszín: Komárom, Szlovákia

Rendezők: Fórum Kisebbségkutató Intézet

Résztvevő: Öllös László

A nemzetközi tudományos konferencia a szlovákiai magyarok értékrendjének összetevőivel és azok változásával foglalkozott. Az előadás a politikai identitás kérdéskörét vizsgálta, mindenekelőtt Közép-Európa és elsősorban a magyarok és a szlovákok vonatkozásában. Analizálta a nemzeti identitás „kanti” ellentmondásának megjelenését esetükben. Azaz, hogy a modern állam univerzális elvei ellentmondásba kerülnek a másik elvvel, mely szerint a nemzet a legfőbb érték.

POPÉLY ÁRPÁD

A szlovákiai magyarok értékrendje és annak változásai

Előadás címe: A Nemzetiségi Bizottság – merész tervek és kiábrándulás

Időpont: 2024. november 21–22.

Helyszín: Komárom

Rendezők: Fórum Kisebbségkutató Intézet, Selye János Egyetem Tanárképző Kara

Résztevő: Popély Árpád

A Fórum Kisebbségkutató Intézet által a Selye János Egyetem Tanárképző Karával együttműködve megszervezett multidiszciplináris konferencia résztvevői a szlovákiai magyar közösség értékrendjével kapcsolatos kutatásaik eredményét prezentálták. Popély Árpád előadásában a Szlovák Nemzeti Tanács 1968-ban megalakult Nemzetiségi Bizottsága létrehozásának előzményeit és a bizottság tevékenységét ismertette.

Az Andreanum és öröksége

Előadás címe: A szudétamémetek és a felvidéki magyarok kitelepítése

Időpont: 2024. december 4.

Helyszín: Budapest

Rendezők: Országgyűlés

Résztevő: Popély Árpád

A magyar Országgyűlés a II. András magyar király által az erdélyi szászoknak adományozott szabadságlevél kiadásának 800. évfordulója alkalmából nemzetközi konferenciát szervezett azzal a céllal, hogy feltárja az oklevél üzenetét és tanulságait a jelen számára. Popély Árpád a Politikai örökség a 20. században című panel keretében a csehszlovákiai szudétanémetek és a felvidéki magyarok második világháború utáni kitelepítéséről tartott előadást.

RONCZ MELINDA

XXVII. Mérföldkövek, szlovákiai magyar helytörténészek országos találkozója

Előadás címe: A nyomtatott szó közösségformáló ereje – Csemadokos kiadványok a Bibliotheca Hungarica gyűjteményeiben

Időpont: 2024. november 30.

Helyszín: Udvard

Rendezők: Pro Patria Honismereti Szövetség, Csemadok Országos Tanácsa, Csemadok Érsekújvári Területi Választmánya, Csemadok Udvardi Alapszervezete, Udvard Község Önkormányzata, Bibliotheca Hungarica

Résztevő: Ronczi Melinda, Sebő Beáta, Vermes Annamária

A szlovákiai magyar helytörténészek országos találkozóján a program a Csemadok 75. évfordulója köré épült. Az ifjú helytörténészek bemutatkozása után Ronczi Melinda a négy előadó közül elsőként a szakkönyvtárunkban található csemadokos kiadványokról beszélt, Varga László és Kiss Beáta pedig többek között a Szlovákiai Magyar Levéltárban való kutatásának tapasztalatait osztotta meg a jelenlévőkkel.

SIMON ATTILA

Slovensko-maďarské vzťahy v čase (A magyar–szlovák viszony az időkben)

Előadás címe: A magyar–szlovák kapcsolatok dinamikája a két világháború között

Időpont: 2024. május 7.

Helyszín: PJS Egyetem, Kassa

Rendezők: PJS Egyetem, Kassa

Résztevő: Simon Attila

A kassai egyetem több tanszékének szervezésében került sor 2024. május 7-én az egyetem épületében arra a tudományos konferenciára, amelyen történészek, irodalomtörténészek,

szociológusok és különböző művészeti ágak képviselői tartottak előadást a magyar–szlovák viszony különböző aspektusairól. A konferencián Simon Attila arról beszélt, hogy a két háború között milyen tényezők határozták meg a két népcsoport közötti viszony dinamikáját.

A Holokauszt 80 év távlatából

Előadás címe: A zsidókérdés kisebbségi nézőpontból. Antiszemizmus a felvidéki magyar közbeszédben és politikában az első bécsi döntés előtt és után

Időpont: 2024. június 6–7.

Helyszín: Szeged, Szegedi Tudományegyetem ÁJTK

Rendezők: Magyar Történelmi Társulat

Résztevő: Simon Attila

A magyar holokauszt 80. évfordulója alkalmából a Magyar Történelmi Társulat szervezésében nagyszabású nemzetközi holokauszt-konferenciára került sor Szegeden. A konferencián Intézetünket Simon Attila képviselte, aki arról tartott előadást, hogy milyen mértékben volt jelen az antiszemizmus a két háború közötti szlovákiai magyar közéletben és ez hogyan változott meg az első bécsi döntést követően.

Impériumváltás 1919–1920. Hogyan tovább?

Előadás címe: A felvidéki zsidóság az 1918/19-es impériumváltást követően

Időpont: 2024. szeptember 16–17.

Helyszín: Budapest, Holokauszt Emlékközpont

Rendezők: HDKE

Résztevő: Simon Attila

A budapesti Holokauszt Dokumentációs Központ és Emlékgyűjtemény szeptember 16–17-én Impériumváltás 1919–1920. Hogyan tovább? címmel szervezett nemzetközi konferenciát. A rendezvényen a felkért előadók az első világháború utáni impériumváltásoknak a zsidó közösségekre gyakorolt hatásáról tartottak előadást. Intézetünket Simon Attila képviselte, aki A felvidéki zsidóság az 1919/19-es impériumváltást követően címmel tartott előadást.

A szlovákiai magyarok értékrendje és annak változásai

Előadás címe: A szlovákiai magyarok viszonya Csehszlovákiához és a csehszlovák demokráciához a két világháború között

Időpont: 2024. november 21–22.

Helyszín: Komárom, Szekeresgazda Hagyományörző Egyesület konferenciaterme

Rendezők: Fórum Kisebbségkutató Intézet, SJE TK

Résztevő: Simon Attila

2024. november 21–22-én Komáromban, a komáromi Szekeresgazda Hagyományörző Egyesület konferenciatermében lezajlott interdiszciplináris tudományos konferencián, amelynek központi témáját az értékrendek és annak változásai jelentették, Simon Attila a magyar lakosságnak az első Csehszlovák Köztársasághoz és az ún. masaryki demokráciához való viszonyulásáról tartott előadást.

VATAŠČIN PÉTER

Háborús perspektívák és tapasztalatok – I. Netnoworking Téli Egyetem

Előadás címe: Ellenétek szorításában: a jugoszláv háborúk emlékei

Időpont: 2024. február 03.

Helyszín: Törökkanizsa, Szerbia

Rendező: Kultúra- és Társadalomkutató Hallgatókért Egyesület

Résztevő: Vataščin Péter

A „Háborús perspektívák és tapasztalatok” c. téli egyetem témájaként a háborút mint az elmúlt években valamennyiünket érintő, komplex jelenséget választotta a Kultúra- és Társadalomkutató Hallgatókért Egyesület. Fontos volt számukra, hogy olyan terület tudományos megközelítésével is találkozzanak a téli iskolában részt vevő hallgatók, amelyek kutatásához, az arról való kommunikációhoz emberi érzékenység, nagyfokú empátia szükséges, ezáltal a “soft skillek” fejlesztésére is hangsúly került. Emellett a téma aktualitása segítséget nyújt a körülöttünk zajló történések többszempontú, mélyebb megértéséhez.

Vataščin Péter a vajdasági Szabadkán, valamint részben Szerbia más részein végzett terepmunkájáról tartott másfél órás előadást. Néhány interaktív feladat segítségével vezette be a hallgatókat a témába, majd a történeti és társadalmi kontextust vázolta fel. Ezt követően főleg a horvátországi – részben pedig boszniai – menekültek identifikációs módjaival, kódjaival, hovatartozásuk és kötődésük jellegével foglalkozott. Végül a vajdasági magyar menekültekről szóló narratívákat is ismertette arról beszélt a hallgatóknak, hogy etikailag, s ezzel együtt módszertanilag hogyan tud a kutató „manőverezni” egy fegyveres konfliktus utáni terepen.

A téli egyetemen előadott, ill. foglalkozásokat tartott még Vargyas Gábor, Vörös Szabolcs, Berényi Marianna, Bisztrai Márton és Vonnák Diána.

Előadás a pozsonyi Duna utcai gimnáziumban

Előadás címe: National identities, states and their inner logic. The case of a "forced" community: the Hungarians in Slovakia

Időpont: 2024. április 09.

Helyszín: Pozsony

Rendező: Magyar Tannyelvű Alapiskola és Gimnázium, Pozsony

Résztevő: Vataščin Péter

A Fórum Kisebbségkutató Intézet Etnológiai Központjának munkatársa a nemzetállami eszméről, annak kialakulásáról és identitásformáló hatásáról adott elő szlovákiai magyar, cseh és lengyel diákoknak. Az általános fogalmi, eszmei és történeti keretek tisztázása után főként a (cseh)szlovákiai magyar társadalomtörténet fő vonásait ismertette több konkrét példa alapján. Ehhez főként olyan történészek munkáit használta fel, mint például Simon Attila vagy Szarka László, de Liszka József nyomán érintette a néprajzi kutatás formálódásában fontos szerepet betöltő ifjúsági mozgalmakat is. A pozsonyi Magyar Tannyelvű Alapiskola és Gimnázium a Visegrádi Alap támogatásával látta vendégül České Budějovice és Lublin városaiból érkező diákokat.

A szlovákiai magyarok értékrendje és annak változásai

Előadás címe: A komáromi hajógyár szakmai életutak tükrében

Időpont: 2024. november 21.

Helyszín: Komárom

Rendező: Fórum Kisebbségkutató Intézet

Résztevő: Vataščin Péter

A Fórum Kisebbségkutató Intézet már több éve „hagyományosan” megrendezett interdiszciplináris konferenciáján a 2024-es kutatási projektünk első összegzésére tettünk kísérletet. A téma- és problémafelvetés mellett a kutatás tárgyát igyekeztünk elhelyezni a nemzetközi társadalomtörténet-írás kurrens kontextusában, illetve a magyar társadalomnéprajz tematikájában. Az előadás során megpróbáltuk azonosítani azokat a közös pontokat, amelyek összefűzik, s „komáromivá”, illetve „hajógyárivá” teszik a visszaemlékezéseket. A hajógyár

kutatása mellett jó okkal feltételezhető, hogy más dél-szlovákiai ipari üzemek történetének „alulnézetből” való vizsgálata is indokolt lenne a közeljövőben.

Regionális alternatívák – társadalmi szerepek. Komárom és környéke a 19. századtól napjainkig

Előadás címe: A komáromi hajógyár alulnézetből – munkások, munka és termék összefüggései

Időpont: 2024. december 13.

Helyszín: Komárom

Rendező: Impulzus Társulás

Résztevő: Vataščin Péter

Az előadás némileg továbbgondolt és átstrukturált változata volt a mindössze három héttel korábbi prezentációnak, amely „A szlovákiai magyarok értékrendje és annak változásai” c. konferencián hangzott el.

Könyvbemutatók, bemutatkozó rendezvények, előadások, podcastszereplések

Simon Attila előadása a nyáradai Művelődési Házban az első bécsi döntésről

Dátum: 2024. január 13.
Helyszín: Nyárad
Rendező: Csemadok, Nyárad
Résztevő: Simon Attila

L. Juhász Ilonával Rácz Vince beszélgetett a Ruszkik, haza! című kötetéről a Pátria rádióban

Időpont: 2024. február 9.
<https://patria24.rtvs.sk/2024/02/09/ruszkik-haza-adalekok-csehszlovakia-1968-as-katonai-megszallasa-szlovakiai-magyar-emlekezetehez/>

Beszélgetés Kőrös Zoltánnal a 2. világháborúról és az oral history-kutatásairól

Dátum: 2024. február 16.
Helyszín: Vágsellyei zeneiskola, Vágsellye
Rendező: Vágsellyei zeneiskola
Résztevő: Kőrös Zoltán, Hlavatý József (visszaemlékező)

Lampl Zsuzsanna kerekasztal résztvevőjeként Nagy Erika könyvbemutatóján Nyárasdon

Dátum: 2024. február 21.
Helyszín: Kultúrház, Nyárasd
<https://muzsa.sk/irodalom/hangulatos-konyvbemutato-nyarasdon-kepekkel>
Rendező: Szlovákiai Magyar Írók Társasága
Résztevő: Lampl Zsuzsanna

Popély Árpád és Bajcsi Ildikó előadása, illetve beszélgetése a komáromi Csemadok székházában, a szervezet megalakulásának 75. évfordulója alkalmából tartott ünnepi rendezvényen

Dátum: 2024. március 1.
Helyszín: Csemadok székház, Komárom
Rendező: a Csemadok komáromi helyi szervezete
Résztevő: Popély Árpád
Sajtóvisszhang: <https://ma7.sk/hagyomany/multidezessel-es-korusmuvekkal-unnepeltuk-a-75-eves-csemadokot-komaromban-kepekkel>; <https://szabadujsag.sk/szines/szakmai-nosztalgias-a-csemadok-szekhazban>

Czáboczký Szabolcs kurzuselőadása a Pozsonyi Magyar Szakkollégiumban

Dátum: 2024. március 4.
Helyszín: Pozsony
Rendező: Pozsonyi Magyar Szakkollégium
Résztevő: Czáboczký Szabolcs

Simon Attila előadása a Szinnyi József Könyvtár Mindentudás Könyvtára c. sorozatában arról, miként lehetett ünnepelni március 15-ét az első Csehszlovák Köztársaságban

Dátum: 2024. március 13.
Helyszín: Szinnyi József Könyvtár, Komárom
Rendező: Szinnyi József Könyvtár, Komárom
Résztevő: Simon Attila

Lampl Zsuzsanna előadása a pozsonyi Liszt Intézetben

Dátum: 2024. március 27.
Helyszín: Liszt Intézet, Pozsony
Rendező: Liszt Intézet
Résztevő: Lampl Zsuzsanna

L. Juhász Ilona Ruszkik, haza! c. kötetének bemutatója

A kötetet Hunčík Péter pszichiáter mutatta be.

Dátum: 2024. április 11.
Helyszín: Zalabai Zsigmond Városi Könyvtár, Somorja
<https://uj szo.com/regio/68-elbeszeles-68-rol-bemutattak-a-ruszkik-haza-c-konyvet>

Mrva Marianna a Bagoly mondja podcastban a szlovákiai magyarok kulturális fogyasztásáról

Dátum: 2024. április 18.
Résztevők: Mrva Marianna, Nagy Ildikó
Webes elérhetőség: <https://foruminst.sk/captivate-podcast/a-szlovakiai-magyarok-kulturalis-fogyasztasa/>

Czáboczký Szabolcs kurzuselőadása a Pozsonyi Magyar Szakkollégiumban

Dátum: 2024. április 30.
Helyszín: Pozsony
Rendező: Pozsonyi Magyar Szakkollégium
Résztevő: Czáboczký Szabolcs

Simon Attila a Bagoly mondja podcastban az első Csehszlovák Köztársaság idején lezajlott himnuszperекről

Dátum: 2024. május 16.
Résztevő: Simon Attila
Webes elérhetőség: <https://foruminst.sk/captivate-podcast/himnuszperек-az-els-csehszlovak-koztarsasagban/>

Öllös László könyvbemutatója a Zalabai Zsigmond Könyvtárban

Dátum: 2024. május 30.
Helyszín: Zalabai Zsigmond Városi Könyvtár, Somorja
Rendező: Zalabai Zsigmond Városi Könyvtár
Résztevő: Öllös László

Lampl Zsuzsanna kerekasztal résztvevőjeként a Do you speak magyar? Merre folyik a patak? C. kötet bemutatóján

Dátum: 2024. június 5.

Helyszín: Magyar Írószövetség Székháza, Budapest
Rendező: Magyar Írószövetség Szociográfiai Szakosztály
Résztevő: Lampl Zsuzsanna

L. Juhász Ilona: Ruszkik, haza!

c. kötetének, valamint 3 másik szerző: Péntes Tímea, Forgács Miklós és Száz Pál legújabb könyvének bemutatója és beszélgetés a 4 szerzővel a budapesti Könyvhét keretében
A kötetet bemutatta és a beszélgetést vezette Weiszer Alinda újságíró

Dátum: 2024. június 10.

Helyszín: Három Holló Kávéház, Budapest

<https://uj szo.com/kultura/csucsfor galom-az-idei-unnepi-konyvheten>

Öllös László a Bagoly mondja podcastban az Európai Unió populációs válságáról

Időpont: 2024. június 25.

Résztevők: Öllös László, Lampl Zsuzsanna

Webes elérhetőség: <https://foruminst.sk/captivate-podcast/az-europai-unio-populacios-valsaga/>

Popély Árpád a Bagoly mondja podcastban az 1968-as nemzetiségi alkotmánytörvény megszületéséről és tartalmáról

Időpont: 2024. július 11.

Résztevők: Popély Árpád, Nagy Ildikó

Webes elérhetőség: <https://foruminst.sk/bagoly-mondja/>

Czáboczký Szabolcs előadása a Gombaszögi Nyári Táborban

Dátum: 2024. július 18.

Helyszín: Gombaszög

Rendező: Fórum Kisebbségkutató Intézet

Résztevő: Czáboczký Szabolcs

Vataščin Péter beszélgetése Angyal Bélával a Gúta mezőváros társadalmáról 1768–1870 között című könyvéről

Bagoly mondja, 2024. 08. 15.

<https://foruminst.sk/captivate-podcast/guta-mezovaros-tarsadalma-1768-1870-kozott/>

Liszka Józsefet Nagy Ildikó kérdezte: Népmese és/vagy mímese?

Bagoly mondja, 2024. 10. 03.

<https://foruminst.sk/captivate-podcast/nepmese-es-vagy-mumese/>

L. Juhász Ilona: Ruszkik, haza! c. kötetének bemutatója Rozsnyón

A kötetet Ambrus Ferenc pedagógus és helytörténész mutatta be

Időpont: 2024. október 6.

Helyszín: Rozsnyó, a történelmi városháza díszterme

<https://bazis.me/text/l-juhasz-ilona-ruszkik-haza-cimu-konyvenek-bemutatoja-rozsnyon>

Lampl Zsuzsanna a Bagoly mondja podcastban a szlovákiai magyarok Európai Unióhoz való viszonyáról

Időpont: 2024. október 17.

Résztevők: Lampl Zsuzsanna, Öllös László

Webes elérhetőség: <https://foruminst.sk/captivate-podcast/fele-igen-fele-nem-a-szlovakiai-magyarok-viszonyulsa-az-eurpai-uniohoz/>

L. Juhász Ilona nyitotta meg Dél-Komáromban A komáromi holokauszt emlékezete. Betűk a tűzből c. kiállítást

Dátum: 2024. október 17.

Helyszín: Komárom (Magyarország), Klapka György Múzeum

<https://bazis.me/membership/l-juhasz-ilona>

https://www.bumm.sk/percrol-percre/2024/10/17/kiallitasmegnyito-betuk-a-tuzbol-a-komarmi-holokauszt-emlekezete#google_vignette

Czáboczký Szabolcs kurzuselőadása a Pozsonyi Magyar Szakkollégiumban

Dátum: 2024. október 28.

Helyszín: Pozsony

Rendező: Pozsonyi Magyar Szakkollégium

Résztevő: Czáboczký Szabolcs

Simon Attila előadása a budapesti Magyarság Házban az első bécsi döntésről

Dátum: 2024. október 31.

Helyszín: Magyarság Háza, Budapest

Rendező: Magyarság Háza

Résztevő: Simon Attila

Esték a levéltárban – A Vágsellyei járás a második világháborúban

Dátum: 2024. november 8.

Helyszín: Vágsellyei levéltár

Rendező: Vágsellyei levéltár

Résztevő: Kőrös Zoltán

Czáboczký Szabolcs kurzuselőadása a Pozsonyi Magyar Szakkollégiumban

Dátum: 2024. november 11.

Helyszín: Pozsony

Rendező: Pozsonyi Magyar Szakkollégium

Résztevő: Czáboczký Szabolcs

Simon Attila előadása a nyitrai történelem szakos egyetemistáknak a szlovákiai magyar kisebbségről

Dátum: 2024. november 12.

Helyszín: Nyitra, Konstantin Filozófus Egyetem

Rendező: Konstantin Filozófus Egyetem, Történelem Tanszék

Résztevő: Simon Attila

Kitüntetések

Patria Díj Végh Lászlónak

A Pro Patria Honismereti Szövetség a XXVII. Mérföldkövek című szlovákiai magyar helytörténészek országos találkozásán Patria Díjjal tüntette ki Végh Lászlót a Bibliotheca Hungarica létrehozásáért és a felvidéki magyarság körében végzett több évtizedes eredményes honismereti munkájáért.

Visszhangok, interjúk, beszélgetések

2024. 01. 19. Ibos Emese: Beszélgetés Gyurgyík Lászlóval: Egyelőre még van elég elsős, de a szakember szerint egyre kevesebb szlovákiai magyar gyerek fog születni. Napunk.

<https://napunk.dennikn.sk/hu/3779347/egyelore-meg-van-eleg-elsos-de-a-szakember-szerint-egyre-kevesebb-szlovakiai-magyar-gyerek-fog-szuletni/>

Simon Attila: Módszeresen feljelentették azt, aki a magyar himnusz énekelt a masaryki Csehszlovákiában. Napunk.dennikn.sk, 2024. 01. 22.,

<https://napunk.dennikn.sk/hu/3784915/himnuszugyek-tegnap-es-ma/>

Agócs Szvorák Emese: A magyar–szlovák határsáv helyzete Varga Bence szemével. Magyar 7, 2024/3. sz. (jan. 17.), 44–45 p.

Vataščin Péter: A Vág és a Duna mentéről Erdélybe – egy alig ismert telepeshozmozgalom. Ujszo.com, 2024. 01. 27., <https://uj szo.com/regio/a-vag-es-a-duna-menterol-erdelybe-egy-alig-ismert-telepesmozgalom>

Vataščin Péter: Elitváltás a 40-es évek végén egy Duna menti faluban. Ujszo.com, 2024. 01. 28., <https://uj szo.com/regio/elitvaltas-a-40-es-evек-vegen-egy-duna-menti-faluban>

A hét könyve. L. Juhász Ilona Ruskik, haza! Vasárnap, 2004/6. sz. (febr. 6.), 6. p.

Nagy Erika: A megvalósult célkitűzések. Beszélgetés Végh Lászlóval... Felvidéki Előretolt helyőrség, 2024/2. sz., 3 p.

Oros László: A Bibliotheca Hungarica könyvtár atyja. Felvidéki Előretolt helyőrség, 2024/2. sz., 3. p.

Kiss Bartalos Éva: Aki válaszol: Simon Attila. Vasárnap, 2024/7. sz. (febr. 13.), 18–19. p.

Tóth Tünde: A szlovákiai magyarok politikai magatartásáról – VIDEÓKKAL. Ma7.sk, 2024. 03. 01., <https://ma7.sk/video/kommentar-nelkul/a-szlovakiai-magyarok-politikai-magatartas-at-elemzo-konferencia-a-forum>

Finta Márk: Ha egy kérdést megválaszolunk, tíz új merül fel helyette. Milyen jövő vár az etnikai politizálásra Szlovákiában? Napunk.sk, 2024. 03. 04., <https://napunk.dennikn.sk/hu/3862246/ha-egy-kerdest-megvalaszolunk-tiz-uj-merul-fel-helyette-milyen-jovo-var-az-etnikai-politizalasra-szlovakiban/>

(tsák): Miként változik a szlovákiai magyarok politikai magatartása? Felvidek.ma, 2024. 03. 06., <https://felvidek.ma/2024/03/mikent-valtozik-a-szlovakiai-magyarok-politikai-magatartasa/>

Tokár Géza: Egyre több magyar szavaz szlovák pártra. Új Szó, 2024. 03. 06., 55. sz., 2. p.

Tokár Géza: Egyre több magyar szavaz szlovák pártra. Ujszo.com, 2024. 03. 06., <https://uj szo.com/kozelet/egyre-tobb-magyar-szavaz-szlovak-partra>

Tornyai Bianka: Kassától Košicéig a nádszegi moziban. Ujszo.com, 2024. 03. 11., <https://uj szo.com/regio/kassatol-kosiceig>

Tornyai Bianka: Kassától Košicéig a nádszegi moziban. Új Szó, 2024. 03. 13., 61. sz., 4. p.

A multietnikus nemzetállamokról szól a Bagoly mondja tudományos podcast legújabb adása. Parameter.sk, 2024.03.21., <https://parameter.sk/899775/a-multietnikus-nemzetallamokrol-szol-a-bagoly-mondja-tudomanyos-podcast-legujabb-adasa/>

Roncz Melinda: #mindentgyűjtünk – A Bibliotheca Hungarica és a Szlovákiai Magyar Adatbank. CeLISR, journals.bme.hu, 2024. 03. 26., <https://journals.bme.hu/celISR/article/view/36969>

Vataščin Péter: 68 elbeszélés 68-ról. Bemutatták a „Ruskik, haza!” c. könyvet. Ujszo.com, 2024. 04. 11., <https://uj szo.com/regio/68-elbeszeles-68-rol-bemutattak-a-ruskik-haza-c-konyvet>

2024. 04. 12. Kálmán Norbert: Beszélgetés Gyurgyík Lászlóval: Egy év alatt egy nagyobb falu lélekszámával csökkent az ország lakossága. Pátria Rádió <https://patria24.rtvsk.sk/2024/04/12/egy-ev-alatt-egy-nagyobb-falu-lelekszama-val-csokkent-az-orszag-lakossaga/>

Petr Lozoviuk: Čtvrtstoletí studia národnostních menšin ve Výzkumném centru evropské etnologie v Komárně. Národopisná revue, revue.nul.cz, 2024/1. sz., <https://revue.nul.cz/wp-content/uploads/2024/01/r1-2024.pdf>

Március 21-én vetítették a Fórum Intézet konferenciatermében... Somorja és Vidéke, 2024/4. sz., 3. p.

Vataščin Péter: Hatvannyolc elbeszélés '68-ról. Új Szó, 2024. 04. 16., 88. sz., 4. p.

A szlovákiai magyarok kulturális fogyasztásáról szól a Bagoly mondja tudományos podcast legújabb adása. Parameter.sk, 2024. 04. 18., <https://parameter.sk/903071/a-szlovakiai-magyarok-kulturalis-fogyasztasarol-szol-a-bagoly-mondja-tudomanyos-podcast-legujabb-adasa/>

(s): Ruszkik, haza! – L. Juhász Ilona új könyvét mutatták be a könyvtárban. Somorja és Vidéke, 2024/5. sz., 5. p.

A monetáris politikáról szól Bagoly mondja új adása. Felvidek.ma, 2024. 05. 02., <https://felvidek.ma/2024/05/02/a-monetaris-politika-ról-szol-bagoly-mondja-uj-adasa/>

2024. 05. 11. Üрге Tamás. Beszélgetés Gyurgyík Lászlóval: Nyugaton a helyzet... Pátria Rádió <https://www.rtvsk.sk/radio/archiv/11255/2302289>

2024. 05. 13. Szabó Mária. Beszélgetés Gyurgyík Lászlóval: Nagyok. Kossuth Rádió. <https://mediaklikk.hu/kossuth-radio/cikk/2024/05/10/nagyok-gyurgyik-laszloval/>

Lajos P. János: Az ország rossz irányba halad, az orosz-ukrán háborút a Nyugat okozta és a Magyar Szövetség sem áll túl jól az EP-választás előtt – a szlovákiai magyarokat kérdezte a Fórum Intézet. Parameter.sk, 2024. 05. 21., <https://parameter.sk/1133892/az-orszag-rossz-iranyba-halad-az-orosz-ukran-haboru-a-nyugat-okozta-es-a-magyar-szovetseg-sem-all-tul-jol-az-ep-valasztas-elott-a-szlovakiai-magyarokat-kerdezte-a-forum-intezet/>

A Fórum Kisebbségkutató Intézet felmérésének fontosabb eredményei. Felvidek.ma, 2024. 05. 21., <https://felvidek.ma/2024/05/a-forum-kisebbségkutató-intézet-felmeresének-fontosabb-eredményei/>

A szlovákiai magyarok a közelgő választások előtt Berényit tartják a legszimpatikusabbnak. Ma7.sk, 2024.05.22., <https://ma7.sk/aktualis/a-szlovakiai-magyarok-a-kozelgo-valasztasok-elott-berenyit-tartjak-a-legszimpatikusabbnak>

Juhász László: Aktuális közéleti kérdésekről készített felmérés a Fórum Kisebbségkutató Intézet a szlovákiai magyarok körében. Patria Rádió, 2024. 05. 28., <https://patria24.rtvsk.sk/2024/05/28/aktualis-kozeleti-kerdesekrol-keszített-felmeres-a-forum-kisebbségkutató-intézet-a-szlovakiai-magyarok-koreben/>

Somogyi Szilárd: EP-választások – a magyarok között Berényi a legnépszerűbb. Magyar7, 2024/22. sz. (máj. 29.), 16–17. p. <https://ma7.sk/aktualis/ep-valasztasok-a-magyarok-kozott-berenyi-a-legnepszerubb>

Papp Attila – Szalay Zoltán: A szlovákiai magyarok harmada szavazott Pellegrinire, és ugyanennyien küldenék a Magyar Szövetséget Brüsszelbe. Napunk.dennikn.sk, 2024. 05. 21. <https://napunk.dennikn.sk/hu/4004391/a-szlovakiai-magyarok-harmada-szavazott-pellegrinire-es-ugyanennyien-kuldenek-a-magyar-szovetseget-brusszelbe/>

A Fórum Kisebbségkutató Intézet felmérésének fontosabb eredményei. Felvidek.ma, 2024.05.21., <https://felvidek.ma/2024/05/21/a-forum-kisebbségkutató-intézet-felmeresének-fontosabb-eredményei/>

Bagoly mondja: Ruszkik haza! Felvidek.ma, 2024. 05. 30., <https://felvidek.ma/2024/05/bagoly-mondja-ruszkik-haza/>

(s): Európai identitás – Öllös László kötetét mutatták be a könyvtárban. Somorja és Vidéke, 2024/6. sz., 3. p.

2024. 6. 5. Bábel Ivett: Beszélgetés Gyurgyík Lászlóval: Szlovákiát az előregedés veszélye fenyegeti. Pátria Rádió

<https://patria24.rtvsk.sk/2024/06/05/szlovakiat-az-eloregedes-veszelye-fenyegeti/>

Vrabec Mária: A magyar választók itt vannak, csak nem tudták megszólítani őket. Vasárnap, 2024/25. sz. (jún. 13.), 8–9. p.

Megjelent a Fórum Társadalomtudományi Szemle 2024. évi 2. száma. Felvidek.ma, 2024. 06. 13., <https://felvidek.ma/2024/06/13/megjelent-a-forum-tarsadalomtudomanyi-szemle-2024-evi-2-szama/>

Bagoly mondja: Dunaszerdahely városának szocialista átalakításáról. Felvidek.ma, 2024. 06. 13., <https://felvidek.ma/2024/06/13/bagoly-mondja-dunaszerdahely-varosanak-szocialista-atalakitasarol/>

Nyugaton a helyzet... A Fórum Intézet múltja, jelene, jövője. Pátria Rádió, 2024. 06. 15. <https://www.rtvsk.sk/radio/archiv/11255/2325936>

Havran Kati: Csúcsforgalom az idei Ünnepi Könyvhéten. Új Szó, 2024. 06. 17., 139. sz., 8. p.

Havran Kati: Csúcsforgalom az idei Ünnepi Könyvhéten. Ujszo.com, 2024. 06. 17., <https://uj szo.com/kultura/csucsforgalom-az-idei-unnepi-konyvheten>

Vataščin Péter: Mérlegen a Fórum Társadalomtudományi Szemle 25 éve. Új Szó, 2024. 06. 20., 142. sz., 19. p.

Vataščin Péter: Mérlegen a Fórum Társadalomtudományi Szemle 25 éve. Új Szó, 2024. 06. 22., 144. sz., 11–12. p.

Vataščin Péter: Mérlegen a Fórum Társadalomtudományi Szemle 25 éve. Ujszo.com, 2024. 06. 26., <https://uj szo.com/szalon/merlegen-a-forum-tarsadalomtudomanyi-szemle-25-eve>

A földrengésekről szól a Bagoly mondja legújabb adása. Felvidek.ma, 2024. 06. 28., <https://felvidek.ma/2024/06/28/a-foldrengesekrol-szol-a-bagoly-mondja-legujabb-adasa/>

Ankét a hazai magyar politizálásról. Ma7, 2024. 07. 01. <https://ma7.sk/aktualis/lampl-zsuzsanna-ennyi-ember-bizalmat-nem-lehet-csak-ugy-eldobni>

Juhász Katalin: Elítéljük vagy felnézzünk rá? Ujszo.com, 2024. 07. 09., https://uj szo.com/kultura/eliteljuk-vagy-felnezzunk-ra#google_vignette

Juhász Katalin: Egy elveszett nemzedék gyermeke. Új Szó, 2024. 07. 10., 158. sz., 14. p.

Az 1968-as alkotmánytörvény megszületéséről és tartalmáról szól a Bagoly mondja podcast legújabb része. Felvidek.ma, 2024. 07. 11., <https://felvidek.ma/2024/07/11/az-1968-as-alkotmanytorveny-megszuleteserol-es-tartalmarol-szol-a-bagoly-mondja-podcast-legujabb-resze/>

Az 1968-as alkotmánytörvény megszületéséről és tartalmáról szól a Bagoly mondja podcast legújabb része. Parameter.sk, 2024. 07. 11., <https://parameter.sk/1145960/az-1968-as-alkotmanytorveny-megszuleteserol-es-tartalmarol-szol-a-bagoly-mondja-podcast-legujabb-resze/>

Gúta mezőváros társadalmáról szól a Bagoly mondja új adása. Felvidek.ma, 2024. 08. 15., <https://felvidek.ma/2024/08/15/guta-mezovaros-tarsadalmarol-szol-a-bagoly-mondja-uj-adasa/>

Havran Kati: Díjazták a Hancsovszkyt. Ujszo.com., 2024. 08. 30., <https://uj szo.com/kultura/dijaztak-a-hancsovszkyt>

Gyáva az, aki nem tesz semmit! – Itt a Hancsovszky előzetese. Ma7.sk, 2024. 09. 02., <https://ma7.sk/tajaink/gyava-az-aki-nem-tesz-semmit-itt-a-hancsovszky-elozetese>

Gyáva az, aki nem tesz semmit! – Itt a Hancsovszky előzetese! (VIDEÓ) atempo.sk, 2024. 09. 03. <https://www.atempo.sk/hirek/97-video/42448-gyava-az-aki-nem-tesz-semmit-itt-a-hancsovszky-elozetese-video.html>

Kacsinecz Krisztián: Befutott a rejtélyes tornaljai robbantóról szóló dokudráma előzetese, a Hancsovszky októbertől a mozikban. Napunk.dennikn.sk, 2024.09.03., <https://napunk.dennikn.sk/hu/4175267/befutott-a-rejtelyes-tornaljai-robbantorol-szolo-dokudrama-elozetese-a-hancsovszky-oktobertol-a-mozikban/>

Öllös László: A megújulás feltételei és lehetőségei (I.). Magyar 7, 2024/36. sz. (szept. 04.), 12–14. p.

Mit csinál egy oceanográfus? Felvidek.Ma, 2024. 09. 05., <https://felvidek.ma/2024/09/05/mit-csinal-egy-oceanografus/>

BK: Októbertől a mozikban a tornaljai csendőrörs felrobbantását bemutató film. Gomorilap.sk, 2024. 09. 08., <https://www.gomorilap.sk/kultura/oktobertol-a-mozikban-a-tornaljai-csendorors-felrobbantast-bemutato-film/>

Gyáva az, aki nem tesz semmit! – itt a Hancsovszky előzetese (VIDEÓ). Parameter.sk, 2024. 09. 11., <https://parameter.sk/1161642/gyava-az-aki-nem-tesz-semmit-itt-a-hancsovszky-elozetese-video/>

Juhász Katalin: Gyáva az, aki nem tesz semmit! – Itt a Hancsovszky trailere. Ujszo-com, 2024. 09. 11., <https://ujso.com/gyava-az-aki-nem-tesz-semmit-itt-a-hancsovszky-trailere>

Öllös László: A megújulás feltételei és lehetőségei (II.). Magyar 7, 2024/37. sz. (szept. 11.), 12–14. p.

Bagoly mondja: A Zay-család szerepe a Felvidék történelmében. Parameter.sk, 2024. 09. 19., <https://parameter.sk/1165160/bagoly-mondja-a-zay-csalad-szerepe-a-felvidek-tortenelmeben/>

Vataščin Péter: Bemutatták a Hancsovszky dokumentumfilmet a sajtónak. Ujszo.com, 2024. 09. 24., <https://ujso.com/regio/bemutattak-a-hancsovszky-dokumentumfilmet-a-sajtonak>

Nagy Miskó Ildikó: Berobban a hiánypótló Hancsovszky-film a köztudatba?! Ma7.sk, 2024. 09. 24., <https://ma7.sk/film/berobban-a-hianypotlo-hancsovszky-film-a-koztudatba-kepekkel>

Ott jártunk: Hancsovszky Béla mozivászonra lép (KISRIPORT). Atempo.sk, 2024. 09. 27., https://www.atempo.sk/hirek/94-beszamolo/42684-ott-jartunk-hancsovszky-bela-mozivaszonra-lep-kisriport.html?fbclid=IwY2xjawFnSs1leHRuA2FlbQIxMQABHfblDP019djHo-BPxUHSh5GdVou4XudKOJtcGQrE8slF4bw1TT6PtNC3Ug_aem_m3HRYNngfC8xHni7vqgqnA

Jakubecz László: Októbertől a mozikban a Hancsovszky című új dokumentumfilm. Pátria Rádió, 2024. 09. 27., <https://patria24.rtv.sk/2024/09/27/oktobertol-a-mozikban-a-hancsovszky-cimu-uj-dokumentumfilm/>

Terrorista vagy szabadságharcos? – Már ismertek a Hancsovszky Béláról készült dokumentumfilm vetítésének időpontjai. Parameter.sk, 2024. 09. 27., <https://parameter.sk/1168156/terrorista-vagy-szabadsagharos-mar-ismertek-a-hancsovszky-belarol-keszult-dokumentumfilm-vetiteseinek-idopontjai/>

Kacsinecz Krisztián: Bár a legkeményebb magyarüldözés idején játszódik, a Hancsovszky mégsem egy mártírtörténet, és pont ettől érdekes. Napunk.sk, 2024. 09. 29., <https://napunk.dennikn.sk/hu/4219392/bar-a-legkemenyebb-magyaruldozes-idejen-jatszodik-a-hancsovszky-megsem-egy-martirtortenet-es-pont-ettol-erdekes/>

Szilvási Tibor: Hancsovszky – Az ember, aki ott (se) volt. Klikk Out, 2024/10. sz., 26–27. p.

Kuklis Katalin: A tornaljai robbantó, akiről tilos volt beszélni. Vasárnap, 2024/40. sz., (okt. 1.) 18–19. p.

Hancsovszky-film a komáromi Tatra Moziban. Sziakomarov.sk, 2024. 10. 02., https://sziakomarov.sk/hancsovszky-film-a-komarovi-tatra-moziban/#google_vignette

Eva Andrejčáková: Vojna z neho spravila zločina, lebo bol Maďar. Preto spáchal atentát. Filmsk.sk, 2024. 10. 02., <https://filmsk.sk/nove-slovenske-filmy/vojna-z-neho-spravila-zlocinca-lebo-bol-madar-preto-spachal-atentat/>

Hancsovszky vetítések. Itt nézd meg a filmet! Ujszo.com, 2024. 10. 02., <https://ujso.com/reklam/hancsovszky-vetitesek-itt-nezd-meg-a-filmet>

Csak korlátozott számban, októberben kerül vetítésre a Hancsovszky. Felvidek.Ma, 2024. 10. 03.

<https://felvidek.ma/2024/10/03/csak-korlatozott-szamban-oktoberben-kerul-vetitesre-a-hancsovszky/>

A meséről tudományosan a Bagoly mondja legújabb adásában. Felvidék.ma, 2024. 10. 03.

<https://felvidek.ma/2024/10/03/a-meserol-tudomanyosan-a-bagoly-mondja-legujabb-adasaban/>

„Berobbant” a mozikba a Hancsovszky! – mutatjuk hol látható az új szlovákiai magyar film. Atempo.sk,

2024. 10. 05. <https://www.atempo.sk/hirek/98-hirek/42777-berobbant-a-mozikba-hancsovszky---mutatjuk-hol-lathato-az-uj-szlovakiai-magyar-film.html>

Berobbant a mozikba a hiánypótló Hancsovszky-film! Nagykapos.ma, 2024. 10. 05.,

<https://www.nagykapos.ma/kultura/berobbant-a-mozikba-a-hianypotlo-hancsovszky-film/>

Havran Kati: Egy kísérlet a történelem írására. Ujszo.com, 2024. 10. 05., <https://uj szo.com/kultura/egy-kiserlet-a-tortenelem-irasara>

Havran Kati: Egy kísérlet a történelem írására. Új Szó, 2024. 10. 07., 233. sz., 8. p.

Hancsovszky című film Rimaszombatban. Felvidek.ma, 2024. 10. 07.,

<https://felvidek.ma/event/hancsovszky-cimu-film-rimaszombatban/>

Szitás Veronika: Kassán is vászonra került a Hancsovszky film. Amikassa.sk, 2024. 10. 07.,

<https://amikassa.sk/kassan-is-vaszonra-kerult-a-hancsovszky-film/>

Kacsinecz Krisztián: Meddig lehet elmenni, amikor mindentől megfosztanak? Erre is keresi a választ a Hancsovszky, amelyet moziban csak egy hónapig láthatunk. Napunk.dennik.sk, 2024. 10. 08.,

<https://napunk.dennik.sk/hu/4238094/meddig-lehet-elmenni-amikor-mindentol-megfosztanak-erre-is-keresi-a-valaszt-a-hancsovszky-amelyet-moziban-csak-egy-honapig-lathatunk/?fbclid=IwY2xjawFyAHFleHRuA2FlbQIxMQABHfFIdBOx7m47sqPCzIsosSDk5DskKmb4LSzGl72iEz1z4aV ugTfxCAQcA aem cyHqtOIJ86EMi8twhaJc1Q>

Társalgó Lampl Zsuzsannával, Vasárnap, 2024. 10. 7. <https://vasarnap.com/itthon/tarsalgo-aki-valaszol-lampl-zsuzsanna>

Hancsovszky című film Tornalján. Felvidek.ma, 2024. 10. 08., <https://felvidek.ma/event/hancsovszky-cimu-film-tornaljan/>

Béjé: Tarol a mozikban a tornaljai robbantó. Csallóköz, 2024/41. sz., (okt. 9.) 3. p.

A könyvtári digitalizálás és az elektronikus szolgáltatások – tanúsítvánnyal járó egynapos képzés a Fórum Kisebbségkutató Intézetben. Parameter.sk, 2024. 10. 10., <https://parameter.sk/1172248/a-konyvtari-digitalizalas-es-az-elektronikus-szolgaltatasok-tanositvannyal-jaro-egynapos-kepzes-a-forum-kisebbssegkutato-intezetben/>

Udvardy Zoltán: „A történelmet mi, egyének írjuk” – film készült a leghíresebb csehszlovákiai magyar ellenállóról. Hirado.hu, 2024. 10. 11., <https://hirado.hu/kulfold/cikk/2024/10/11/a-tortenelmet-mi-egyenek-irjuk-film-keszult-a-leghiresebb-csehszlovakiai-magyar-ellenallorol>

Rejtélyes robbantás: Hancsovszky Hollywood-i filmbe illő története a Szia Podcastben. SziaKomarom.sk, 2024. 10. 15., <https://sziaKomarom.sk/rejtelyes-robbantas-hancsovszky-film-szia-podcast/>

A Hancsovszky című film vetítése. Rozsnyovidek.sk, 2024. 10. 16., <https://rozsnyovidek.sk/events/event/a-hancsovszky-cimu-film-vetitese/>

Fele igen, fele nem – a szlovákiai magyarok viszonyulása az Európai Unióhoz. Felvidek.ma, 2024. 10. 17., <https://felvidek.ma/2024/10/17/fele-igen-fele-nem-a-szlovakiai-magyarok-viszonyulasa-az-europai-uniohoz/>

Téma. Zuzana Artimová: Autoritu nahradilo spochybňovanie, rozhovor so Zuzananou Mészárosovou-Lampl, Katolicke noviny, 2024. 10. 13.

Lampl Zsuzsanna a Bagoly mondja podcastban: A szlovákiai magyarok és az Európai Unió,
2024. 10. 17. <https://foruminst.sk/captivate-podcast/fele-igen-fele-nem-a-szlovakiai-magyarok-viszonyulsa-az-eurpai-unihoz>

Szilvási Tibor: Hancsovszky – Az ember, aki ott (se) volt. Klikkout.sk, 2024. 10. 19.,
<https://www.klikkout.sk/2024/10/19/hancsovszky-az-ember-aki-ott-se-volt/>

Kalmár Csaba: Miriam éneke – a holokausztról. Csallóköz, 2024/43. sz., (okt. 23.), 19. p.

Simon Attila: Október 28. és a szlovákiai magyarok. Új Szó, 2024. 10. 24., 248. sz., 15–16. p.

Simon Attila: Október 28. és a szlovákiai magyarok. Új Szó, 2024. 10. 26., 250. sz., 11–12. p.

Vataščin Péter: Egymás mellett vagy együtt? Új Szó, 2024. 10. 30., 253. sz., 15. p.

Virsinszky Tamás: Berobban végre Hancsovszky a köztudatba? Ma7.sk., 2024. 11. 01.,
<https://ma7.sk/tajaink/berobban-vegpre-hancsovszky-a-koztudatba>

Vataščin Péter: Egymás mellett vagy együtt? Új Szó, 2024. 11. 2., 256. sz., 11. p.

(I): Hancsovszky – Laczkó Sándor filmje a somorjai moziban. Somorja és Vidéke, 2024/11. sz., 6. p.

(BH): Mindent a digitalizálásról – képzés könyvtárosoknak a Fórum Intézetben. Somorja és Vidéke, 2024/11. sz., 7. p.

Vataščin Péter: Egymás mellett vagy együtt? – A dél-szlovákiai néprajzi/antropológiai kutatások magyar és szlovák szemszögből. Ujszo.com, 2024. 11. 10., <https://uj szo.com/szalon/egymas-mellett-vagy-egyutt-a-del-szlovakiai-neprajziantropologiai-kutatasok-magyar-es>

Tornyai Bianka: Este a levéltárban: érdekességek a II. világháborúról. 2024. 11. 12.,
<https://uj szo.com/regio/este-a-leveltarban-erdekessegek-a-ii-vilaghaborurol>

Vrabec Mária: Hogyan csináltunk forradalmat? 1989 és a szlovákiai magyarok. Multidézés Popély Árpád történésszel. Vasárnap 2024. november 12., 10–12. p., <https://vasarnap.com/kronikas/hogyan-csinaltunk-forradalmat-1989-es-a-szlovakiai-magyarok>

Sidó Árpád: Tessék, itt van vagy 100 ezer adat, ami segíthet jobba tenni a világ azon szeletét, ahol élünk. Parameter.sk, 2024. 11. 14., <https://parameter.sk/1183189/tessek-itt-van-vagy-100-ezer-adat-ami-segithet-jobba-tenni-a-vilag-azon-szeletet-ahol-elunk/>

A Csallóköz hagyományos gazdálkodásáról szól a Bagoly mondja podcast új adása. Felvidek.ma, 2024. 11. 14., <https://felvidek.ma/2024/11/14/a-csallokoz-hagyomanyos-gazdalkodasrol-szol-a-bagoly-mondja-podcast-uj-adasa/>

Somogyi Szilárd: Kényszer hatása alatt. Magyar 7, 2024/47. sz. (nov. 20.), 20–21. p.

Vataščin Péter: Gyurgyík László: 2031-re 400 ezer alá csökkenhet a szlovákiai magyarság létszáma. Ujszo.com, 2024.11.22., <https://uj szo.com/regio/2031-re-400-ezer-ala-csokkenhet-a-szlovakiai-magyarsag-letszama-gyurgyik-laszloval>

Buday Mária: A komáromi Vasmacska Filmklub is bemutatta a Hancsovszky-filmet. Korkep.sk, 2024. 11. 23., <https://www.korkep.sk/cikkek/kultura/2024/11/23/a-komaromi-vasmacska-filmklub-is-bemutatta-a-hancsovszky-filmet/>

Vataščin Péter: Gyurgyík László: 2031-re 400 ezer alá csökkenhet a szlovákiai magyarság létszáma. Új Szó, 2024. 11. 26., 275. sz., 4. p.

Somogyi Szilárd: Nem benyomások, elemzések. Magyar 7, 2024/48. sz. (nov. 27.), 18–19. p.

Neszméri Tünde: Végh László kapta a Pátria-díjat. Felvidek.ma, 2024. 11. 30.,
<https://felvidek.ma/2024/11/30/vegh-laszlo-kapta-a-patria-dijat/>

Száz Ildikó: Végh Lászlónak ítelték oda az idei Patria-díjat Udvardon, a Mérföldkövek országos találkozóján. Ujszo.com, 2024. 11. 30., <https://ujso.com/regio/vegh-laszlonak-itelte-oda-az-idei-patria-dijat-udvardon-a-merfoldkovek-orszagos-talalkozojan>

Bokor Klára: Mérföldkövek Udvardon. Ma7.sk. 2024. 11. 30., <https://ma7.sk/tajaink/merfoldkovek-udvardon>

Szendí Ildikó: Hancsovszky. Kálvinista Szemle, 2024/12. sz., 24. p.

Huszonhetedik alkalommal tartották meg a Mérföldkövek helytörténeti konferenciát... Első Kézből, 2024/12. sz., 8. p.

Mázsár László: Hancsovszky: a kettős lázadás. Peredi Újság, 2024/2. sz., 26. p.

Patria-díjjal tüntették ki Végh Lászlót. Parameter.sk, 2024. 12. 02., <https://parameter.sk/1188323/patria-dijjal-tuntettek-ki-vegh-laszlot/>

Mérföldkövek – a Csemadok-történetek megírását szorgalmazták a helytörténészek. Ma7.sk, 2024. 12. 03., <https://ma7.sk/video/felvideki-naplo/merfoldkovek-a-csemadok-tortenetek-megirasat-szorgalmaztak-a-helytorteneszek>

Száz Ildikó: Végh Lászlónak ítelték az idei Patria díjat. Új Szó, 2024. 12. 3., 281. sz., 4. p.

A diktátorok személyiségéről is szól a Bagoly mondja legújabb adása. Felvidek.ma, 2024. 12. 05., <https://felvidek.ma/2024/12/05/a-diktatorok-szemelyisegerol-is-szol-a-bagoly-mondja-legujabb-adasa/>

Lampl Zsuzsanna a magyarok és az EU viszonyáról, <https://ma7.sk/video/cimlapsztori/a-dac-mint-egy-kis-szent-korona-video>, Az EU a DAC és a felvidéki magyarok, Ma7, 2024. 12. 6. , <https://ma7.sk/video/cimlapsztori/a-dac-mint-egy-kis-szent-korona-video>

A Mindszenty-per felvidéki vonatkozásairól szól a Bagoly mondja podcast új része. Parameter.sk, 2024. 12. 19., <https://parameter.sk/1193759/a-mindszenty-per-felvideki-vonatkozasairol-szol-a-bagoly-mondja-podcast-uj-resze/>

A Mindszenty-per felvidéki vonatkozásairól szól a Bagoly mondja podcast új része. Felvidek.ma, 2024. 12. 19., <https://felvidek.ma/2024/12/19/a-mindszenty-per-felvideki-vonatkozasairol-szol-a-bagoly-mondja-podcast-uj-resze/>

Vataščin Péter: A komáromi hajógyár és a szocialista ipar – munkásszemmel. Új Szó, 2024. 12. 28., 300. sz., 13. p.

Támogatók

Baráth Csaba, vállalkozó
Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt., Budapest
Gyurovszky László, vállalkozó
Könyvtárellátó Nonprofit kft., Budapest
Külgazdasági és Külügyminisztérium, Budapest
Magyar Tudományos Akadémia, Budapest
Magyarország Nagykövetsége, Pozsony
MTA Könyvtár és Információs Központ, Budapest
SLOVNAFT, a.s.
Somorja Város
A Szlovák Köztársaság Kisebbségi Kulturális Alapja, Pozsony
A Szlovák Köztársaság Oktatási, Kutatási, Fejlesztési és Ifjúságügyi Minisztériuma
Varga Gábor – IPRON s.r.o., vállalkozó
Világi Oszkár, vállalkozó